

Mavi Sürgün

Aylık Edebiyat Kültür ve Sanat Dergisi

Adnan Büyükbaş Özel Sayısı Mart 2026

ISSN:1306-5777

Genellikle tek başıma yürürüm
 yürürken durup durup geriye bakmam
 Sen bunu bilemezsin. -

~~Sen, şunu da bilemezsin~~
 Konuşurken sağa sola da bakmam
~~Kim di'liyor diye.~~
 Sen bunu da bilemezsin.

Senin bilmediğin başka şeyler de var =
 Sattığım arkadaşım olmadı

Yürüne diyemediğimi
 Kimsenin arkasından demedim.

Zayıf anım da oldu
 ama güçlü olduğumda nasılsam
 onu da gölebiliyim.

Sevmediğimi yürüne söyledim
 Sevdiklerim hem gözlerimde
 hem sözümde gördü sevdiğini -

Sen bilemezsin tabii
 giirdiğin kalıbın şeklini almaya alıştığın için
 mayanda eksiklik var.

- hamurun o yüzden gevsek -

Senin anlayamayacağım şey bunlar

insan, insan olmalı
 Olabildiği kadar - - -

ahyubas
 Ocak 2017

MAVİ SÜRGÜN DERGİSİ
Mart 2026 – Adnan BÜYÜKBAŞ Özel Sayısı

İmtiyaz Sahibi
Hasan GÜRPINAR

Editör
Nurkal KUMSUZ

Genel Koordinatör
Dr. Ayhan KUŞÇULU

Yayın Kurulu Üyeleri
Ahmet Duran AKKUŞ, Murtaza EKİCİ, Duran TAMER, Ergün BİLGİ

Danışma Kurulu
Şuayip DURMUŞ, Ahmet Yavuz YETİM, Ali PEKER, Öngün YILDIRIM

Sanat Kurulu
Dursun BERKOK, Ahmet AYDEMİR, Elif GÜRPINAR, Resul TUNÇ

Fotoğraflar
Dursun BERKOK

Kapak Tasarımı
Hasan GÜRPINAR

Sayfa Tasarımı ve Düzenleme
Dr. Ayhan KUŞÇULU

Görsel İletişim Koordinatörü
Hüseyin GÜRPINAR

ISSN: 1306-5777

Basım Tarihi: Mart 2026
Aylık Dergi – Sayfa Sayısı: 36
www.mavisurgun.com

YASAL SORUMLULUK BİLDİRGESİ

Dergiye yazı gönderen yazarlar aşağıdaki hususları kabul ve taahhüt eder:

Gönderilen yazıların yazarın kendi özgün eseri olduğunu ve üçüncü kişilerin telif haklarını ihlal etmediğini taahhüt eder.

Alıntı yapılan kaynaklar açıkça belirtilir ve ilgili mevzuata uygun şekilde kullanılır.

Yazının içeriğinden doğabilecek her türlü hukuki, cezai ve mali sorumluluk yazara aittir.

Dergi, yazarın beyan ve görüşlerinden sorumlu tutulamaz. Yazar, gönderdiği yazının dergi tarafından basılı ve dijital ortamda yayımlanmasına izin verir.

Dergi, yazıyı yayımlayıp yayımlamama konusunda takdir yetkisine sahiptir.

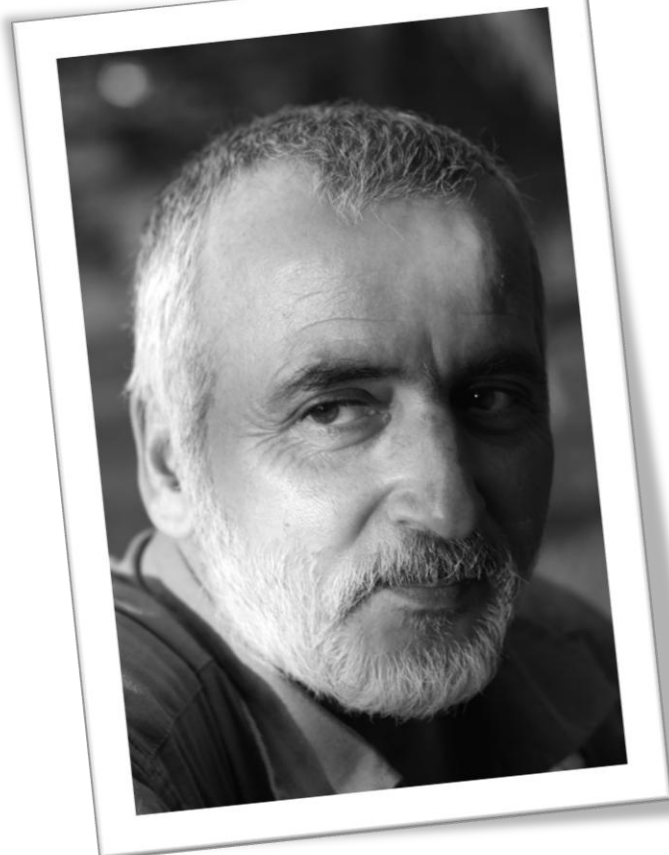
Yazılar; hakaret, ayrımcılık, nefret söylemi, şiddet çağrısı veya yasa dışı içerik barındıramaz. Bu tür içeriklerin sorumluluğu tamamen yazara aittir.

Yazıdan doğabilecek her türlü hukuki ihtilaf, yazarın sorumluluğundadır.

Dergi, bu ihtilaflardan dolayı hiçbir şekilde sorumlu tutulamaz.

İÇİNDEKİLER

<i>Editörden</i>	2
<i>Adnan Büyükbaş</i>	<i>Cüneyt YILMAZ</i> 3
<i>Herkes Babasını Biraz Tanır</i>	<i>Ertuğrul BÜYÜKBAŞ</i> 4
<i>Ah! Adnan Hoca Yaktın Bizi Yaktın</i>	<i>Ahmet SIVACI</i> 5
<i>Adnan Büyükbaş'ın Ardından</i>	<i>Mustafa İBAKORKMAZ</i> 8
<i>Adnan Büyükbaş'ın Ardından</i>	<i>Doç.Dr.Rıdvan KARABULUT</i> 11
<i>Adnan Büyükbaş'ın Ardından</i>	<i>Dursun BERKOK</i> 12
<i>Adından İleride Bir Değer</i>	<i>Nurkal KUMSUZ</i> 13
<i>Adnan Büyükbaş'la Söyleşi</i>	<i>Mustafa İBAKORKMAZ</i> 15
<i>Adnan Büyükbaş ve Son Okulu Atatürk Lisesi</i>	<i>Ahmet Duran AKKUŞ</i> 18
<i>Acelen Neydi, A Ecel?</i>	<i>Ayhan GÜLSOY</i> 19
<i>Bir Dostun Ardından</i>	<i>Fazıl Ahmet BAHADIR</i> 21
<i>Yarım Asırlık Dostum ve Ağabeyim Adnan Büyükbaş</i>	<i>Mümtaz BEĞEN</i> 22
<i>Kayseri'nin "Aykırı Kalem": Adnan Büyükbaş</i>	<i>Seyit Burhanettin AKBAŞ</i> 25
<i>Kayseri'nin Gönül Devlerinden Bir Çınar Düştü: Adnan Büyükbaş</i>	<i>Şerafettin YILMAZ</i> 26
<i>Adnan Abi</i>	<i>Osman ÇİFTÇİ</i> 27
<i>Üstadıma Saygılarımla</i>	<i>Vedat ÇALIK</i> 28
<i>Hiçkimse Geldi Geçti Bu Kalabalık Şehirden</i>	<i>Mehmet HASOĞLU</i> 30
<i>Arkadaşım Adnan Büyükbaş Anısına</i>	<i>Hasan GÜRPINAR</i> 31
<i>Çizgilerde Kalan Bir Ses</i>	<i>Adnan BÜYÜKBAŞ</i> 32
<i>Yanık Ahşapta Yaşayan Ruh</i>	<i>Adnan BÜYÜKBAŞ</i> 32

EDİTÖRDEN

Değerli Gönül Dostlarımız,

Kayserimizin yetiştirdiği değerlerden Adnan Büyükbaş'ı 6 Şubat'ta kaybettik.

Adnan Büyükbaş; eğitimci, şair, yazar, tiyatrocu, ahşap sanatçısı, bir hezârfendi.

O; şiirin engin ufkundan romanın ve hikâyenin derinliğine, tiyatronun sahnesinden deneme ve makalenin keskin fikir dünyasına kadar edebiyatın her alanında kalem oynatan çok yönlü bir sanat adamıydı.

Araştırma, inceleme ve eleştirileriyle bilge kalemdi. Ahşaba portreler nakşeden, karikatür çizen maharetli bir eldi.

İlkelerinden taviz vermeden, inandığı doğruları kararlılıkla savunan bir fikir adamıydı.

Çok yönlü üretkenliğiyle zamana meydan okuyan bir "Deli Dumrul'du."

Vatan, millet ve bayrak sevdasıyla donanmış derin bir ruhtu.

Düşünceleriyle topluma yön veren gerçek bir aydıdı.

Mert duruşlu, vakur tavırlı; ölçülü hareketleri ve sıcak kalbiyle nevi şahsına münhasır bir karakterdi.

Sevdiklerinin taşımak zorunda olduğu yükü tereddüt etmeden onların sırtından alan bir dosttu.

Konuşmak için uygun vakit aramayan, her vakti gönül sözüne uygun gören bir sohbet ehliydi.

İçinde fırtınalar taşıyan, dışarıya yansıtmadığı sancıları olan; mücadelesini göstererek değil, yaşayarak veren özel bir insandı.

Yaşadığı dünyayı edebiyat, kültür, sanat ve bilgiyle güzelleştirmeye adanmış bir ömrün sahibiydi.

Her zaman görüldüğünden fazlası, bildiğimizin ötesinde olan bir değerdi. Ne yazık ki hakkı teslim edilmeden, eksik bilinişin sessizliğinde uçmağa vardı.

Adnan Büyükbaş'ın erken vedası bizi derinden sarstı. Keşkeler ile başlayan ya da tamamlanamayan cümleler ile çaresiz kaldık.

Acımızı hafifletmek ve ona vefa borcumuzun bir örneği olarak, sevdiklerinin ve dostlarının gönüllerinden dökülenlerle bir özel sayı hazırladık.

Adnan Büyükbaş özel sayımız; hayatımızdaki yeri doldurulamayacak bir can dostun, adından daha büyük bir miras bırakan o büyük ustanın aziz hatırasına bir saygı duruşudur. Bu bakımdan da bütün yazılar; sadece bir veda değil, aynı zamanda o bitmeyecek vefa borcunun bir nişanesi olarak kalacaktır.

Kısa süre içerisinde kaleme aldıkları metinlerle bu çalışmaya destek veren kıymetli sanat adamlarına ve fotoğraf arşivini cömertçe açan Dursun Berkok'a teşekkür ediyoruz.

Adnan Büyükbaş'ın ailesine ve sevenlerine sabır, kendisine rahmet diliyoruz.

İbrahim ve Emine çiftinin beş çocuğundan üçüncüsü olarak Kayseri’de dünyaya geldi (24.06.1963). Birlik Mensucat İlkokulunu ve Kayseri Akşam Lisesini bitirdi. Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünden mezun oldu (1986). Malatya’nın Pütürge ilçesinde öğretmenliğe başladı (1987). Tokat-Niksar Serenli köyünde asker öğretmen olarak çalıştı. Tomarza’ya (1991), ardından Kayseri’ye (1994) tayin oldu. Emekli olduktan sonra yakma sanatı ile portreleri ahşaba işlemeye başladı (2021). Geçirdiği kalp krizi sonucu vefat etti (06.02.2026). Cenazesi, Hulusi Akar Camii’nde kılınan cenaze namazının ardından Asri Mezarlıkta son yolculuğuna uğurlandı ((7 Şubat 2026).

1982 yılında Ayşe Hanım ile evlenen Adnan Büyükbaş, üç çocuk babasıydı.

Adnan Büyükbaş; olayları kavrayışı, derin duyusu, geniş ufku, estetik anlayışı, zengin ifade gücü ve pek çok türde eser verışı ile çok yönlü bir sanat adamıdır. O, edebiyatın hemen her alanında eserler veren çok yönlü bir düşünce ve sanat adamı oluşu sebebiyle edebiyat deryasına akan güçlü bir nehir gibidir. Millî romantizmin ve düşünce birikiminin edebi gücü olan o nehri şiir, deneme, makale, araştırma, inceleme, eleştiri, tiyatro, hikâye, roman kaynakları besler.

Çok yönlü bir kimliği ayrı ayrı özellikleriyle ruhunda birleştiren Adnan Büyükbaş; sanatçı kişiliği ile insanî kişiliğini özdeşleştirerek zengin âleminden yansıtabilen ender değerlerden birisidir. Sanatta “ilkeli bir misyon”un olduğuna inanır. Nazım ve nesir eserlerinde gayesi ile faydalı olmayı amaçlar. Türk insanının yapısındaki bütün özellikleri mazi-hal-ati bütünlüğü çerçevesinde değerlendirerek özlenen insan ve toplum tipine ulaşmayı hedefler. Milli ruhun ve dinamizmin korunması için gerekli olan anlam yüklü mesajı; akıcı, etkileyici üslubuyla gönüllere fısıldar. “Er yaşa erce yaşa” düsturuna bağlı olarak; samimi, gerekçi ve mücadelecidir.

Şiirlerinde günlük olayları, şahsi duyguları klasik edebiyattan ve tarihten aldığı ilhamla yoğurarak mücerret mefhum ve mazmunlarla zenginleştirerek işler. Nazım birimi olarak temaya göre beyit dörtlük ve bentleri kullanır. Kafiye ve ahenge önem verir. Yaşayan Türkçeyi dilin yapısını zorlamadan orijinal buluşlar ve zengin çağrışımlarla kullanır.

Ülkü Çelik, Çağrı, Ozan müstearlarını da kullanan Adnan Büyükbaş’ın yazı ve şiirleri; Erciyes, Doğu Edebiyat, Kültür ve Sanat, Çığ, Konevî, Geçit, Yeni Harman, Yeniden Diriliş, ANASAM Anadolu, Çıngı dergileri ile Ortadoğu, Hergün, Kayseri Postası, Kayseri Haber, Kayseri Olay gazetelerinde yayımlandı.

Eserleri:

Şiir: Ay Kapımdan İçerde (1982), Firkat (1983), Kimliğim Bir Gül Dalı (1994), Bir Adım Hüzün Benim (1996), Yürü Bozkurtun İzinde (1996), Yağmurlarla Gelsin Gidişin (Nurdan Emlik ile birlikte, 2005), Derin/iz (2008).

Deneme: Ebabilin Kanat Sesleri (1981), İlm-i Siyaset (1994), Yıldızlara Yürümek (1996), İnce Düşünce (2006).

Hikâye: Bir Gri Gökkuşağı (2005), Son Kurşun (2007), Herkes Gider (2018).

Roman: Üçgenin Dördüncü Köşesi (2005), Hiç Kimse (2012), Zor Yıllar-İhtilal Mustafa (2013).

Fikir eserleri: Ülkü ve Ülkücülük Şuuru (1992), Türk İslâm Ülküsünde Kıvılcım (1993), Ülküciye Mektuplar (1995), Ülkücü Olmanın Sakını (2015).

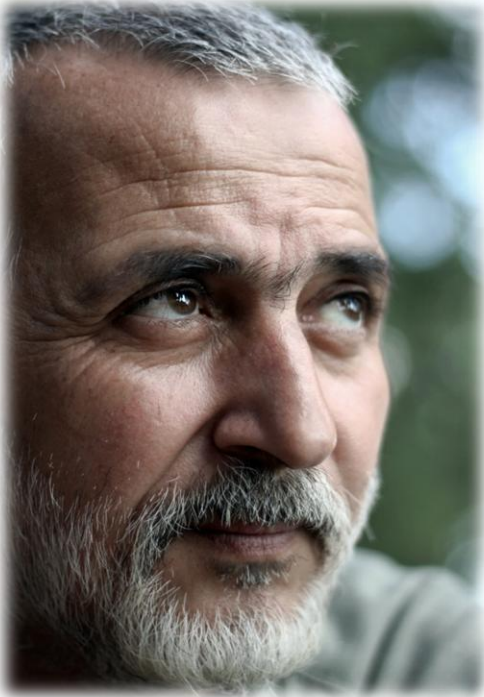
Derleme: Ateşten Köz Almak (1996).

Tiyatro: 1998-2010 yılları arasında çoğu sahnelenen; Karanlığı Delerken/Fatih, Anlatırsa Çanakkale, Son Kurşun, Kanlı Tebeşir, İncir Çekirdeği, Kur Partini Ganimet, Kadın Hakkı Yoktur, Kurtar Bizi Maho, Hesaplaşma, Kurt/ulurken KÜRŞAD, Aşkım Satılık Değildir, Kaçık Oturum, Tut Elimden, Yunus Emre/İşitin Ey Yarenler, Bir Destan Anadolu, Üçgenin Dördüncü Köşesi, Hiç Kimse adlı eserleri bulunmaktadır. Kitap olarak yayımlanan tek tiyatro eseri Ölmez Atatürk’tür (2004).

Pek de farkımız yoktu kendisiyle. Babam da ilk defa yaşıyordu bu hayatı.

Biricik yaşamının kıymetini bilmek hiç istemezdi kendisi; devrik cümleler kurar, afili sinirlenir, demli çay içer, bol bolda dumanla haşır neşir olurdu. Sadeleştirdiği hayatında, daha da karmaşıklaştığının farkında bile olmadan.

Aması vardı hep babamın; tabiatı gereği şahane anlamlarda boğulur ve boğuldukça Adnan Büyükbaş olabilmenin tatminini yaşırdı. Gözlerine baktığımda gördüğüm tek şey ise boğulan birisinin gözünde görülecek korku ve endişenin aksine yalnızca huzur olurdu.

Çok yönlüydü kendisi, birçok güzel anıya iştirak etmiştir kesin. Sanatçısı, yazarı, ressamı, şairi, siyasisi uzadıkça uzayan listenin her köşesindeydi. Bu kadar çok köşeyi, karakterinden ve kimliğinden taviz vermeden tutabilmek babama nasip oldu, bana da oğlu olmak. Teşekkür ederim.

Her köşede Adnan Büyükbaş olmasındandır ki; çok kalabalıktı camii avlusu, o kozmopolit avluyu yalnızca babam bir araya getirebilirdi belki de. Babam neresindeydi peki bu cemaatin? Sağında mı, solunda mı? Hem hiçbir yerinde olmayıp hem her yerinde olabilmeyi başarmıştı babam. Derin olduğu kadar basitti, belli ki anlaşılama korkusunu, kendisi tabuta girmeden gömmüştü. Bilirdim büyük adamdı ama bir türlü tanımak nasip olmamış, ne de olsa herkes babasını biraz tanımaz mı?

Kimisi kusur buldu hüngür hüngür ağlayışımı, mazur görün herkes biraz ağlamaz mı?

Ben bu yazıyı işte o köşedekilere yazıyorum, babamın köşesindekilere. Bana en az bir adet Adnan Büyükbaş hikayesi anlatmakla borçlu bütün bu insanlar. Çünkü bende yeteri kadar yoktur kendisi.

Babam da babasını biraz tanırdı, ben de babamı biraz tanıdım. Vefatının ardından baş sağlığı için gelen yüzlerin birçoğu yabancıydı ve o yabancılarda babalarını biraz tanımıştır kesin. Artık bana kalan, babamı tanımaya başlamak olsun.

Çok zorlanıyorum yazarken kusura bakmayın, kaç paragraf silindi kursağımda bir bilerseniz. Anlatacak çok şeyim var babam gibi sanırım. Vallahi kolay değilmiş baba. Şimdi burada olsa ve şu çaresiz halimi görse kesin derdi ki; “ içinden geldiği gibi yaz gitsin gara kurt, bırak gari ağlamayı.” Belki okuduktan sonra fena gururlanırdı benimle ama kesin birkaç hata bulurdu yazımda. Hata bulurdu da ustaca örterdi tabii ki, kalp kırmaktan çok korkardı babam. Kendi kalbini kırardı. Beş vakit iyi insandı, baştan ayağa insandı babam. Benimle bir ayrı ilgilendi yalan yok; şiirlerimi okur, çok severdi veya sever gibi yapardı bilemiyorum. Benim bazı şiirlerim senin şiirlerine benziyor, derdi. Harika mütevazıydı kendisi, benim şiirlerim seninkilere benziyordu baba, ben şiirlerimi senden çalışıyordum.

***Bana babamla bir on beş dakika verin,
sonra bir on beş dakikada benden verin.
Babam yarım saatte yarım yıldır benim.***

AH! ADNAN HOCA YAKTIN BİZİ YAKTIN

Ahmet SIVACI

Faruk Nafiz'in şu ünlü iki dizesi, bir gerçeği ifade etmesinden dolayı oldukça etkiler beni:

*"Varsın seni ömrünce azabın kolu sarsın
Şair sen öldükçe ve üzüldükçe yaşarsın"*

Kim bilir hangi azabın görünmez kolları, kimselere hissettirmeden, göstermeden sevgili Adnan'ı öyle bir sardı ki, fırtınaların dinmediği ruhundaki depremlerin sesi, şiirlerinde duyuldu.

Düz yazılarında ya da deneme, öykü, roman, özellikle tiyatro oyunlarında vücut buldu.

Kendi ifadesi ile şöyle özetliyordu kendini:

"Emine ve İbrahim çiftinin beş çocuğundan üçüncüsü olarak 1963 yılında Kayseri'de doğdum. Küçük yaşlarda okumaya ve yazmaya ilgi duydum. Vatan, millet, devlet, din gibi kavramları ilkokul öğretmenim Nafiz Ağca'nın okuttuğu yazı ve kitaplardan aldım. Yazı yazma denemelerim de bu sıralarda başladı. Babam, sahibi olduğumuz tuhafiyeye mağazasında ticaret yapmamı istese de ben, Kayseri Lisesinin hademesini kendime veli yaparak babamdan habersiz Kayseri Akşam Lisesi'ne yazıldım. Buradan mezun olup Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'ne girdim. 1982 yılında Ayşe Hanım ile evlendim. 1987'de Malatya'nın Pütürge ilçesinde öğretmenliğe başladım. Ardından Tokat-Niksar Serenli Köyü'nde asker öğretmen olarak çalıştım. 1991'de Tomarza'ya, 1994'te Kayseri Şeker Lisesi'ne tayin oldum. Hâlen Kayseri'de öğretmen olarak çalışmaktayım. Burak, Oğuz, Ertuğrul adlarında üç çocuk babasıyım".

Oysa onun fırtınalı hayatı, böyle 5-10 satıra sığacak kadar mıydı? Kesinlikle hayır.

Sevgili Adnan'ı 1980 öncesinden tanırdım. Kayseri'nin yerlisi olarak tuhafiyeye dükkânı işleten babasının yanındaydı. Henüz o yıllarda, daha doğrusu gencecik, ortaokul öğrencisiyken memleket sevdasına düşmüş, memleket kavgasına girmiş, bayrak aşkı ile yanmış, zayıf, sıska bedeninde mangal gibi bir yürek taşıyordu Adnan. Kavgası kutsaldı. Hiçbir şeyden korkmayan bir yapısı vardı.

Öyle ki, esnaf babasının yanında ticaretin racon tarafını, daha doğrusu inceliklerini de öğrenmek zorundayken, Adnan gizliden gizliye bundan şiddetle kaçıyordu. Ticaretin acımasız yorumlandığı kurallarının yerine, yeni şeyler ki bunlar genellikle yazmaya yönelik bilgiler öğrenme peşindeydi. Esnaflık ona göre değildi ki babasının aksi ısrarlarına rağmen, okul hizmetlisini veli olarak gösterdiği lise eğitimini tamamladı. Öyle ya! Sevgili Adnan'a göre esnaflıkta, acımasız ticaret anlayışında naif ruh gerektiren şiir yoktu. Öykü, roman yoktu, tiyatro hiç yoktu. Hele hele duygu yoktu, duygusallık yanından bile geçmiyordu. Oysa Adnan'da bunları hepsi vardı ama çarşıda, pazarda, bir dost meclisinde paylaşacak kimseler yoktu. Bulunduğu ortam ticaret konuşuyordu.

Türk Tarihi'nin yüzünde kara bir leke olarak kalan/ kalacak 12 Eylül Darbesi'nde kapatılmayan belki de tek dernek olan, Sahabiye Medresesi'ndeki " Kayseri Sanatçılar Derneği"ne zaman zaman gelirdi sevgili Adnan. Aynı yıl çekilen bir aile fotoğrafında da yer almıştı. Çok gençti ve çok şık giyinirdi. Dinlerdi sürekli. Sorarlarsa cevap verirdi. Edepli, son derece saygılıydı. Sürekli bir şeyler öğrenme peşindeydi. Ortaya zamanla bir şeyleri çıktığında, Adnan'ın hiç de edebiyat heveslisi biri, şiirlerinin hiç de öyle sıradan sözler olmadığını, düz yazılarındaki söylemek istedikleri fikir ve düşüncelerin hiç de öyle basmakalıp, heyecanla söylenmiş şeyler değil, aksine bilinçli beyin fırtınası ürünler olduğu anlaşıldı. Hatta genç biri için oldukça ağır yüklerdi talip olduğu değerler.

Şiir'in, Türk Halkı için, içini dökmek istediği bir ağlama duvarı, bir can simidi olduğunu söylersek, Cezaevi'ne düşenin de, hastaneye yatanın da, aşka tutulmanın hatta birine dış bileyenin de şiir yazdığı görülecektir. Dahası edebiyatın bir de sosyete yanı vardır ki içler acısı bana göre.

Zaten dernekte şiir konu edildiğinde, nadiren söz alan Adnan'ın şiire bakış açısı farklıydı.

Yaygın, basmakalıp, kafiyeden, ölçüden destek alan şiir anlayışından uzak, çağdaş şiir görüşüne sahipti. Daha ortaokul sıralarında Erciyes dergisi, Adnan Büyükbaş'ın ilk şiirlerini yayımladığı dergi oldu. İlerleyen yıllarda ki bu şiir ve düz yazılarının olgunluk çağına rastlar.

Kayseri Haber gazetesinde yazı, şiir ve karikatürleri, yine Kayseri'de yayınlanan Kültür ve Sanat, Konya'da yayımlanan Konevi Dergileri'nde de yazı ve şiirlerinin yayımlandığı dergilerden bazıları. İlk şiir kitabı "Ay Kapımdan İçeride" 1982 yılında yayın dünyasına girdiğinde görüldü ki sevgili Adnan Büyükbaş, gerçek ve çağdaş şiirin ayak seslerini henüz çok genç yaşlarda duyabilmişti. İlk deneme kitabı "Ebabillerin Kanat Sesleri"ni 1981 yılında yayımlandığını da bu arada belirtmekte fayda var. Şiirlerini büyük bir dikkatle okuduğumda bu genç şair için bir şeyler söylemek gerektiğini düşündüm. Bu onun hakkıydı. Oysa ne yazık ki, bazı "Üstat" geçinen ağabeyleri belki de çok erken bulduklarından görmezlikten geldiler. Yıllar yıllar sonra görülecektir ki Adnan'ın şiirlerine güneşe göz kapar gibi ilgisiz olanlar, onun kendilerini nasıl geçtiğini gizliden gizliye kabul etmek zorunda kalacaklardı.

"Ay Kapımdan İçeride" özgün söyleyişleri, çarpıcı imgeleri ve genç, şair ruhunda kopan fırtınaların sesine sahip dizeleri olan bu şiir kitabına ilgisiz kalmam, benim gibi sürekli arayış ve farklılık peşinde olan, zor beğenen, bu yüzden ağır eleştiriler alan, ağır tepki gören, özellikle Fransız ve Amerikan şiirlerinin yanında Dünya Şiirleri konusunda çalışmalar yapan biri için mümkün değildi. Yine o yıllarda Kayseri'de yayımlanan "Kültür Sanat Dergisi"ne dikkatli bir çalışmadan sonra geniş bir yazı yazdım. Tabii ki yalnızca beğeni değildi yazının içeriği. Sonuçta genç, gelecek için çok şeyler vermeye aday bir şair için teşvik niteliği taşıyordu ki kendisi de çok sevinmişti.

Adnan, daha çok karamsar, içe dönük, protest bir şair kimliği taşıyordu sanki. Bazı zamanlar hırçınlaşabiliyordu. Öyle zamanlarında karşınızdaki, sonradan pişman olacak, mahcup olacak ama asla kin tutmayacak gerçek anlamda bir şair bulurdunuz. Hemen belirtmekte fayda var ya da ben öyle inanıyorum; gerçek şairler, şiirin çilesini çeken, gün yirmi dört saat şiir yaşayan, dolu dolu olan şairler normal insanlardan farklıdır. Onlar püskürmeye hazır tıpkı bir magma gibidirler. Bazen de hayattan bağlarını koparacak kadar kayıp insanlardır. Bu dönemlerde onun üretkenliğinin yoğun olduğu görülür. İkinci şiir kitabı Fırat, 1983 yılında yayımlandı. Fırat ile Adnan Büyükbaş gerçek manada üslubuna kavuştuğunu söylemek mümkün. 1992 yılında yayınladığı Ülkü ve Ülkücülük Şuuru dünya görüşünün ilk derli toplu ürünlerini barındırır. Ardından Türk Milliyetçiliğinin İslâm'a aykırı olmadığını ele aldığı Kıvılcım (1993), İlm-i Siyaset (1994), Ülkücüye Mektuplar (1995) yayımlandı. 1994-97 yılları arasında Ortadoğu ve Hergün Gazeteleri'nde günlük yazıları yayımlanan Adnan'ın köşesinin adı "Kurt Bakışı" "olduğunu da bu arada belirtelim.

Eğer rahmetli Adnan gibi farklı düşünüyorsanız, radikal kararlar alıyorsanız, protest bir yapı içindeyseniz hatta sizin dünyanızdaki insanlar içinde uyumsuzluk yaşıyorsanız, daha doğrusu, şair duyarlılığı, yazar tefekkürü ile kalabalıklar içinde kendinizi yalnız hissediyorsanız, geceye anlattıklarınızı, ucu alevler içindeki kaleminize anlatırsınız. Bu da sizi sürekli üretmeye yöneltecektir. Çünkü şair ya da yazar bir derdi olan insandır. Hayatın çürümüş yönünü gösteren insandır. Adnan'ın eserleri de öyleydi. Şiirlerindeki öfke, varoluşun gizli duygusuydu. Acıyı da, öfkeyi de bileye taşı olarak kullanırdı. Şiirlerinde ve düz yazılarında kullandığı her sözcük bana göre işte

bu biley taşından geçerek eserlerine giriyordu. Ama sevgili Adnan, acıyı öfkeye dönüştürse bile ikisi arasında bir incelik, duyarlı bir denge oluşturuyordu. Bir cümle ile ifade edilirse O, organik bir şairdi. Etinden, kanından, canından sızdıran, düz sözleri bile çarpıcı olan şairdi. Bunu yaparken de elleri cebinde değil, çabanın acı verdiği yerde başarı merdivenlerini tırmanıyordu. Çünkü o Türk Dili Ve Edebiyatı okumuş bir eğitimci olarak Türk Dili'nin sıcaklığını yakalamış bir şairdi, yazardı.

Ay Kapıdan İçeri(1982), Fırat(1983), Bir Adım Hüzün (1996), Kimliğim Bir Gül Dalı (1994), Yağmurlarla Gelsin Gidişin (2005), Deriniz (2008) Şiir kitaplarında bir şey anlatmıyor, sadece hissettirmeye çalışıyordu ki doğrusu buydu.

Rahmet Adnan'ın bildiğim kadarıyla tiyatro sahnesine aktardığı oyunları da vardı. 1998-2010 yılları arasında, “ Fatih Karanlığı Delerken, Çanakkale’de Diriliş, Son Kurşun, Kanlı Tebeşir, Ölmez Atatürk (kitabı yayınlandı–2004), İncir Çekirdeği, Kur Partini Ganimet, Kadın Hakkı Yoktur, Kurtar Bizi Maho adlı oyunları seyirci ile buluştu. Kayseri Büyükşehir Belediyesi’ni on dört yıl düzenlediği “Uluslar arası, Liselerarası Tiyatro Festivali”nde jüri olarak bulunduğum sırada kendi yazdığı, oratoryo türünde, Türk Tarihi’nden kesitlerin sunulduğu oyun birincilik ödülü almıştı. Romanlarından “Üçgenin Dördüncü Köşesi “ oldukça ilgi görmüştü. “Hiç Kimse” adlı romanı da profesyonel tiyatro oyuncuları tarafından sahneye aktarıldı. Bir Gri Gök Kuşağı

(2005), Son Kurşun (2007) isimli öykü kitapları onun, edebiyatın her türünden örnekler verdiğini göstermesi bakımından önemli diye düşünüyorum. Adnan Büyükbaş, Ahmet Yesevi Üniversitesi tarafından yayınlanan “Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü”nde madde başı olmaya uygun bulunmuş çok yönlü bir sanatçıydı. Gerçekten de çok üretkendi. O, kale içindeki “sanatçılar sokağı” adlı belediyenin tahsis ettiği hilkat garibesi, utanç koridorunda ahşap yakma sanatından ustaca örnekler veriyordu. İyi bir ressamdı aynı zamanda.

Emekli olmuştu, emeklilikten çok şey umarak. Oysa ki bu ülkede emekli olmak demek, ölünceye kadar tam bir kâbus yaşamak demektir. Sefilleri oynamaktı. Potansiyel tüketici olarak görülmektir. Belki de bu yüzden ahşap yakma sanatına başlayıp tablolar hazırladı rahmetli Adnan.

Kuşkusuz Adnan'ı böyle üç-beş sayfa ile anlatmak mümkün değil. İyi de acelen neydi be sevgili kardeşim? Öyle selamsız sabahsız olacak şey miydi bu yaptığın?

Ah! Sevgili Adnan, nasıl alışacağız yokluğuna bilmiyorum. Bildiğim tek şey uzun yıllardır ruhumda yanan bir kandilin daha sönmüş olması. Seni 80 li yıllarda bile kadim dostumdun.

“Bedenen de, ruhen de, şiirleriyle de gerçek bir şair Adnan” Derdim senin için.

Gerçekten de öyleydin Adnan.

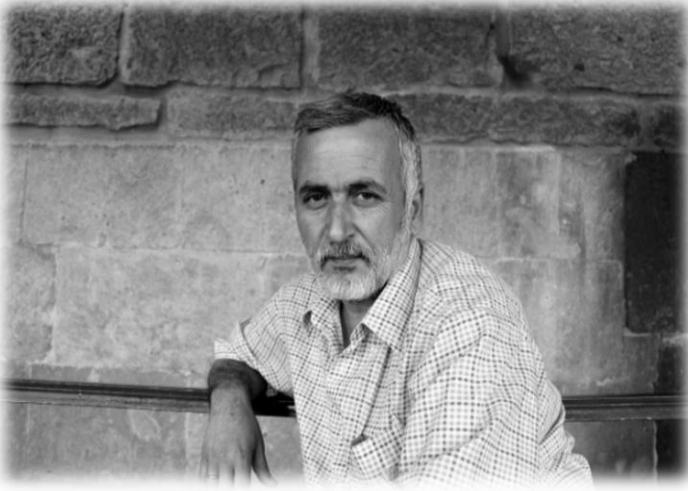
Kolay değil geride kalanlar için. Allah aşkına Adnan nedir bu ansızın çekip gitmek? Haber vermeden, selamsız, sabahsız nedir bu söyle Adnan söyle. Acelen neydi söyle Adnan. Derdin neydi Adnan? Kim sana ne söyledi, ne etti de böyle birdenbire bırakıp gittin bizleri? Biz ne yaptık sana Adnan. Biz ne kusur ettik? Yokluğuna alışacak mıyız bilemiyorum. Alışsak bile delecek, yakacak, yıkacak öyle alışacağız belki.

Ah! Adnan Hocam, şairim, yazarım, kadim dostum, yaktın bizi yaktı

ADNAN BÜYÜKBAŞ'IN ARDINDAN

Mustafa İBAKORKMAZ

Adnan Büyükbaş'la 90'lı yıllarda tanıştık. Tanışma vesilemiz benim o yıllardaki şiir hevesim; Adnan Büyükbaş'ın da tanınan, sevilen bir şair oluşuydu. Şiir başta olmak üzere edebiyatın merkezde olduğu bir arkadaşlığımız oldu. Aynı şeylerden zevk alan insanlar arasında bir ağ oluşması doğaldır. Mesela güvercin besleyenler birbirini tanır. Tanımadıklarından da haberdar olur. Koleksiyoncular, değişik hobi sahipleri için de durum böyledir. Aynı şeylerden zevk almak ve birilerini tanımak, ille de insanların birbirini sevdiği, değer verdiği anlamına da gelmez. Ama bizim Adnan Büyükbaş'la olan tanışıklığımız edebiyatsever olma ortak paydasını aştı. Önce arkadaşlığa evrildi. Sonra dostluğa taşdı. Daima Adnan abim olmakla birlikte, onun tevazusu ve güzel gönlü sayesinde dost olduğumuzu da söyleyebilirim.

Adnan Büyükbaş'la birlikte çok güzel günlerimiz geçti. İnönü Parkı'nda onun semaverde demlediği çayı birlikte içtik. Kon Kafe'deki şiir akşamlarına onun davetiyle katıldım. Beceremediğim ve hazzetmediğim halde, Adnan Büyükbaş'ın hatırı için Kon Kafe'de bir akşam şiir okumuşluğum bile oldu. Yoğun Burç'ta, muhtelif çay ocaklarında, Büyükbaş'ın evinde, bizim evde... Birçok mekânda buluştuk. Muhabbet ettik. Bir araya geldiğimiz her vakitte şiir, roman, hikâye üzerine konuştuk.

Edebi görüşlerimizde benzerlikler olmasına rağmen bazı farklılıklar da vardı. Ben Adnan Büyükbaş'ın olması gerektiği yerde olmadığını, bunun için yapması gerekenleri ihmal ettiğini her fırsatta söyledim. Beni sevip değer verdiğinden olsa gerek, sözüm batmazdı. Her defasında hak verirdi. Temel eleştirim şuydu. Adnan Büyükbaş, yazardı ve yazdıktan sonra üzerinde fazla durmazdı. Yeniden gözden geçirme gereği duymaz, bittiğine kanaat getirdiği zaman kitabını yayımlardı. Elbette bir edebiyat öğretmeni ve yıllarca şiir, roman, hikâye yazan biri, eserinin tamamlandığına karar verebilir. Ama o, bir sonraki projeye geçmek için acele ederdi. Bu aceleciliğin daha mükemmel eserler ortaya koymasına engel olduğu konusunda Büyükbaş'ı uyarırdım. Dediğim gibi, her defasında bana hak verdi. Yapmak istediği şeylerin çokluğu, ilgisinin farklı alanlara dağılması buna mani oldu. Ben şahsen, Adnan Büyükbaş'ın eserlerinin Türkiye'nin büyük yayınevleri tarafından basılmış olmasını çok arzu ederdim. Ama nasip değilmiş.

Adnan abiyi uyardığım, verdiği emeğe şaşırduğım konulardan biri de onun tiyatro sevgisi olmuştur. Tiyatroyu çok severdi. Büyükşehir Belediyesi'nin düzenlediği Uluslararası Tiyatro Festivali'ne her yıl büyük bir heyecanla çalışır, özveriyle çocukları hazırlar ve mutlaka bu festivale katılırdı. Şundan adım gibi eminim. Çünkü Kayseri'deki tiyatro camiasından da çok tanıdığım oldu. Adnan Büyükbaş'ın tiyatroya duyduğu sevgi tiyatrocuyum diyen birçok insandan daha fazladır. Tiyatro için verdiği emek de öyle. Tiyatro camiasından birkaç arkadaşına da özel muhabbeti olduğunu belirtmek lazım. Renkli Tebeşir Tiyatro Topluluğu'nun kurucusu İbrahim Altuntaş ve İbrahim Esen ilk akla gelen isimlerdir. Ama, Adnan Büyükbaş'ın oyunlarını sahneleyen ve Kayseri dışına taşıyan Fehmi Gökdeniz'in yeri ayrıydı diye düşünüyorum.

Adnan Büyükbaş iki kez beyin kanaması geçirdi. İlkinde hastanede yattığı günlerde onu sıkça ziyaret ettim. Aramızdaki yakınlaşmanın onun cephesinden farklı bir boyut kazanması sanırım bu ziyaretlere bağlıydı. Yalnız bırakmadığını gördü ve unutmadı. İkinci kez beyin kanaması geçirdiğinde ise etkisi daha çok oldu. Ağır bir rahatsızlığı atlatmıştı. Ama konuşması biraz değişti. Adnan Büyükbaş'ı önceden tanıyanların birçoğu onunla

muhabbet ederken bu ağır rahatsızlığın izlerini anlamadı ya da anlayış göstermedi diye düşünüyorum. Sonra tanıyanlar ise onun eskiden beri böyle olduğunu mu düşündü onu da bilemiyorum. Benim cephemden konuşmasındaki tutukluk, konu atlamaları çok anlaşılırdı. Nitekim ondan bir süre sonra benim de başıma aynı dert geldi. Bir nevi aynı kaderi paylaşmanın derin anlayışına ikimiz de ulaştık diyebilirim.

Adnan Büyükbaş, özü sözü bir olan bir adamdı. Öfkelenildiğinde, herhangi bir konuyu kabul etmediğinde, itiraz ettiğinde hiç çekinmeden diyeceğini derdi. Bu sözlerden hırçın ve aksi bir adam portresi canlandırmamak lazım. Onun öfkesi, itirazı, insan olarak her tür haksızlık karşısındaydı. İkinci olarak onun hırçınlaştığı yer, dünyaya baktığı yerdı. Yani Türk milliyetçisi olarak duyguları ve düşünceleri o kadar birbiriyle örtüşüyordu ki, düşünce olarak yakınsa duyguları da yakınlaşır, düşünce olarak uzaksa duygu olarak da uzaklaşırdı. Burayı daha doğru ifade etmek için şunu da belirtmem lazım. Farklı düşüncelere tahammülsüzlük şeklinde bir anlam çıkmamalı. Sadece Türklükle ilgili duygu ve düşüncelerine saldırı veya tahfif söz konusu olduğunda taviz vermez, gereken tepkiyi ortaya koyardı.

Geçtiğimiz eylül ayında sosyal medya hesabında “Rahmet dilemek zor olmamalı?” başlıklı bir yazı yayınlamıştı. Bu yazıda siyasi görüşü ve sanat anlayışı arasındaki ilişkiyi nasıl dengelediğini dile getirmişti. Şöyle diyordu: “Bendeniz öğretmenliğimin ilk yıllarında bu hataya düşmüş biriyim. Sevdiği sanatçıları ballandırarak anlatırken siyasi kişiliğini sevmediklerimi ansiklopedik bilgi verme dışında bir şey yapmadım. Benim sanat ve gönül dünyamda yeri olan bütün sanatçıları sanatçı kimliğiyle değerlendirmeyi öğrendim çok şükür. Siyasi görüşü bana ters olan kişiyi sanatını övdüğüm zaman siyasi kimliğini de övecek olduğum noktada uzak kalmayı da öğrendim. Yazdıkları ve karakteri uyuşan sanatçılar benim için daha kıymetli olmuştur.” Geldiği bu nokta onun hem insani hem de sanatsal olarak ulaştığı olgunluğu gösteriyor diye düşünüyorum.

Adnan Büyükbaş’ın bu olgunluğa ulaşma macerasına da kısmen tanıklık ettiğime inanıyorum. Belki sohbetlerimizin katkısı da olmuştur. Bunu kendime pay çıkarmak için söylemiyorum elbette. Şöyle açıklayayım. Şair Emin Akdamar’ın cenaze merasiminden sonra Adnan Büyükbaş’la karşılaşmıştık. Neden üzgün görüldüğümü sorduğunda Emin Akdamar’ın vefat ettiğini, onun cenazesinden geldiğimi söylemiştim. Adnan Büyükbaş ve Emin Akdamar aynı kuşağın şairiydiler ve aynı şehirde yaşıyorlardı. Fakat buna rağmen o ve öncesi yıllardaki ideolojik kamplaşma nedeniyle hiç tanışmamışlardı. Aynı şehirde yaşamalarına ve ikisi de şiir yazıyor olmasına rağmen. Adnan Büyükbaş, Emin Akdamar’ın ölüm haberini benden aldıktan sonra **“Şairin ölümü ya da kuyudan ayrılan su”** başlıklı bir yazı yazmıştı. Yazıda şöyle diyordu: “Ben kısa bir donma hâlden sonra, hakkında adından başka şey bilmediğim bir şairin ölümünün acısını yaşıyorum. Kitabı çıkmıştı yakınlarda. Yakınlar belki on-on iki aydı. Kitabından evvel İmlasız’da bir şiirini okuduğum, kitabını almak istediğim ama araya nefret ettiğim ihmalkârlığım girince unuttuğum Emin Akdamar, ölmüş. Herhangi birinin ölümü gibi gelmedi bana. Mustafa’ya haber verseydin, diyecek oldum, vazgeçtim. Tabutuna bir el atarak kitabını alamadığım bir şaire vicdanımı mı temizlettirecektim.” Bu alıntıya neden başvurduğum? Şunu biliyorum, bugün hayatta olsalardı, bir araya gelmeleri için uygun bir zemin bulacaklardı. Ama o günler insanların ayrı dünyalarda yaşadığı zamanlardı. Şunu da belirteyim, Adnan Büyükbaş’ın sözünü ettiğim yazısını, Halim Şafak’ın çıkardığı (Halim de Adnan’ı tanımadan kaybetti.) Bireylikler dergisinde Emin Akdamar’ı anan bir sayıda yayımlandı. Adnan Büyükbaş vefat ettikten sonra durusthaber.com sitesinde Yusuf Kartal da bu yazıyı alıntılıdı. Bu yazının okunmasını arzu ederim doğrusu. Çünkü bu yazı Adnan Büyükbaş’ın yüreğini ortaya koyduğu bir yazıdır bana göre. Öte yandan, Adnan Büyükbaş’la dostluğumuzun da çok özel bir kanıtıdır benim için. Elbette aynı zamanda çok özel bir hatıra.

Adnan Büyükbaş’ın küskünlükleri, kırgınlıkları, hayal kırıklıkları vardı. İnsani olarak bu olabilir. Büyükbaş’ın şehirle ilgili hayal kırıklıkları önemlidir. Çünkü bu hayal kırıklıkları kendi adına isteklerinin, arzularının gerçekleşmemesiyle ilgili değildi. Şehrin olması gereken yerlere gelemeyişle ilgiliydi. Bu kırgınlığı hem özel sohbetlerde, hem de sosyal medyada yaptığı paylaşımlarda görebiliriz. Mesela 7 (yedi) yıl boyunca Kayseri Kalesi’nde faaliyet gösteren Sanat Sokağı’nda yer aldığı halde, şehrin halkından ziyade şehir dışından gelenlerin buraya gelmesini şehir adına dert edinir.

Adnan Büyükbaş’ın hayalleri vardı. Sohbetlerimizde çokça yer almıştır bu hayaller. Bazıları hayal olarak kaldı elbette. Ama bazılarını kısmen gerçekleştirdi. En azından gerçekleştirmek için adımlar attı. Büyükbaş’ın en büyük hayallerinden biri, küçük bir tiyatro salonu kurmaktı. Az sayıda seyirciye hitap edecek bir salon, küçük

bir sahne. Aynı zamanda şiir okunacak, edebiyat konuşulacak bir kültür merkezi. Bunu çok arzu ettiğini, yer aradığını, maddi imkansızlıkların yolunu kestiğini biliyorum. Sonra güzel ve nitelikli bir yayınevi kurma hayali.

Hatta bu hayali kısmen birlikte gerçekleştirdiğimizi söyleyebilirim. Adnan Büyükbaş, Nurkal Kumsuz, Ali Rıza Navruz'la beraber Edebiyat Yolcuları diye bir yayıncılık tecrübemiz oldu. Adnan abinin Derin/iz, İnce Düşünce ve Son Kurşun adlı kitaplarını bu yayınevinden çıkarmıştık.

Edebiyat Yolcuları'nı birlikte yürütemedik. Ben kendi başıma bir yayınevi kurmaya niyetlendim. Adını Delidumrul koydum. Bir logo tasarladım. Bunu Adnan abiyle paylaştığımda hem ismi hem de logoyu çok sevdi. Bunu bana ver dedi. Ben de severek kabul ettim. Adnan Büyükbaş, son iki kitabını bu yayınevinden çıkarmış oldu. Bu da bir anı olarak kalmış oldu bende. Bunları söylemişken, İnce Düşünce, Derin/iz, Hiçkimse, Zor Yıllar ve Son Kurşun adlı kitaplarının mizanpajlarını ve kapaklarını tasarlamak da bana nasip olmuştu. Adnan abi, Son Kurşun için yaptığım kapak çalışmalarından benim önerdiğimi kullanmadığına uzun zaman boyunca pişman oldu. Keşke senin dediğin kapağı kullansaydık, dedi. Benim için önemli olan onun tercihiydi. Ne de olsa ikisini de ben yapmıştım. Benim için aralarında fark yoktu. Müsterih olduğum bir konuyu daha belirtmem lazım. İkinci kez beyin kanaması geçirdikten birkaç ay sonra, Büyükşehir Belediyesi'nin yayınladığı Şehir Kültür Sanat dergisinin 47. Sayısında Adnan Büyükbaş'la bir söyleşi yapmıştık. Bu söyleşiyi yapmadan onu kaybetseydim büyük pişmanlık yaşırdım sanıyorum.

Adnan Büyükbaş şöyle diyor: “Derler ya, insan akrabasını seçemez ama arkadaşını seçebilir diye. Öyle işte bazen arkadaşlıklarımızın arasında sudan sebeplerle küsmeler, ayrılıklar olabiliyor... Anlayış babında farklılaşma yoksa arkadaşlıklarınızı zedelemeyin. Kaybedecek şey samimiyet olmasın gerisi hikâye. Eski arkadaşlarınızı kaybetmekten korkun... Yeni arkadaşın yenisi gelebilir. Fakat eski arkadaşın yerine başkası gelmez.” İnsanlar, arkadaşlarının gönlünde ne derece yer ediklerinden emin olamayabilir. Ama ben şunu biliyorum. Adnan Büyükbaş beni gerçekten çok severdi. Sevdiğini her haliyle belli ederdi. Ben de onu çok severdim. Arkadaş olduğumuz otuz yılı aşan süre boyunca küskünlüğümüz hiç olmadı. Kırgınlık, dargınlık nedir bilmedik. Birbirimize batan hiçbir sözümüz olmadı. Geriye dönüp baktığımda, kıymetini daha çok bilseydim, keşke kalbini kırmasaydım dediğim bir hadise yaşamadık. Birbirimizi kaybetmeden bir ömür yaşadık.

Yazı uzuyor ama Adnan abiyle ilgili duygu ve düşüncelerimi tam olarak ifade edemediğimi biliyorum. Son sözler kabilinden, Adnan Büyükbaş'la yaşadığım son anımı kayıt altına almak istiyorum. Yazının en zor kısmı da bu olacak.

6 Şubat Cuma günü bir yakınımın cenazesine katılmam gerektiği için işyerinden izin almıştım. Defin işleri bittikten, baş sağlığı faslından sonra Esenyurt'tan Meydan'a kadar yürüdüm. Sahabiye Mahallesi'ne yöneldim. Öteki sokaktan gidecektim. Fakat Adnan abiyi ziyaret edeyim diye Adnanistan'ın bulunduğu sokağa girdim. Adnan abi dükkândan çıktı. Kapının önünde bir tabureye oturdu. Yanında üç adam vardı. Dükkân komşularıydı. Yaklaşık on metre kala beni gördü. İki elini yukarı kaldırdı. Sanki gelme diyor. Anlamadım. Yanına varınca alındaki terleri gördüm. Ne oldu abi, dedim. Nefes alamıyorum, dedi. Yanındaki adamlara, ne oldu diye, sordum. Birdenbire fenalaştı, dediler. Geçen yıl kalp krizi geçirdiğim için belirtilerden şüphelendim. Yapacak bir şey yoktu. Otuz saniye içerisinde 112'yi aradım. Kocasınan Emniyet Müdürlüğü'nün önündeyiz dedim. Adnan abiyi sokağın köşesine getirdik. Yolun ortasına çıkıp ambulansı beklemeye başladım. Bir yandan da yanına gidip kontrol ediyordum. Çaresizlik içinde dakika tutarak bekledim. Ambulans tam 5 dakika içerisinde geldi. Adnan abiyi alıp şehir hastanesine götürdüler. Ambülans çok hızlı gelip müdahale ettiği için sağlık haberini bekliyordum. Birkaç saat sonra da hayatımda çok nadir üzüldüğüm şekilde vefat haberini aldım. Ölümle defalarca yüzleşmiş, kendi hayatımda birkaç defa burun buruna gelmiş biri olarak, sevdiğim bir insanın son nefeslerine şahit olmak üzerimden atamadığım bir etki bıraktı.

“Benim için değer taşıyan sanatçı duruşu olan sanatçıdır. Bu duruşu taşıyan bütün sanatçı ve fikir adamlarına hayattaysalar sağlık, öldülerse rahmet diliyorum.” diyen Adnan Büyükbaş'ı duruşu olan bir sanatçı ve fikir adamı olarak rahmetle anıyorum. Ailesine ve sevenlerine başsağlığı diliyorum.

ADNAN BÜYÜKBAŞ'IN ARDINDAN

Doç. Dr. Rıdvan KARABULUT

Bazı insanlar vardır; varlıklarıyla bir mekânı doldurur, yokluklarıyla bir boşluğu derinleştirirler. Adnan Büyükbaş, benim için işte tam da böyle bir insandı. Onu anlatmak, sadece bir dostu, bir büyüğü ya da bir yol arkadaşını anlatmak değil; aynı zamanda bir dönemin ahlakını, zarafetini ve insanlığını anlatmaktır.

Adnan Ağabeyle tanışmamız, kıymetli büyüğümüz Hasan Gürpınar Ağabey vesilesiyle KON Kafe'de gerçekleşmişti. O gün yapılan sohbet, sıradan bir tanışma değildi; sanki uzun yıllardır süren bir dostluğun ilk cümleleriydi.

Mekân bir kafeydi belki ama kurulan bağ çok daha derindi. Hasan Ağabeyin samimi aracılığıyla başlayan bu tanışıklık, zamanla güçlü bir gönül dostluğuna dönüştü. Adnan Ağabey, hayata karşı vakur duruşuyla, sözünü ölçerek söyleyen ama söylediğinde de muhatabının zihninde iz bırakan bir şahsiyetti. Onunla yaptığımız her sohbet, sıradan bir konuşmanın ötesine geçer; hayatın anlamına, insanın sorumluluğuna ve memlekete dair derin bir muhasebeye dönüşürdü. Özellikle gençlere bakışı beni her zaman etkilemiştir. Gençleri sadece geleceğin teminatı olarak değil, bugünün öznesi olarak görürdü. Onlara güven duyar, sorumluluk verir ve arkasında dururdu.

Onun dostluk anlayışı da en az karakteri kadar sağlamdı. En yakın dostlarından biri olan Nurkal Kumsuz Ağabey ile arasındaki hukuk, gerçek dostluğun ne demek olduğunu gösterirdi. Aralarındaki muhabbet; menfaate dayanmayan, zamana yenilmeyen, samimi ve derin bir kardeşlikti. Bu dostluğu görmek, insana dostluğun hâlâ mümkün ve kıymetli olduğunu hatırlatıyordu.

Akademik hayatımda ve idari görevlerimde, insan ilişkilerinin ne kadar belirleyici olduğunu çok kez tecrübe ettim. Adnan Büyükbaş, bu anlamda bana insan yönetiminin aslında gönül kazanma sanatı olduğunu hatırlatan isimlerden biriydi. Otoritesini sesini yükselterek değil, karakteriyle kurardı.

Saygı görmek için talepte bulunmaz, zaten doğal olarak saygı uyandırır. Onunla paylaştığımız anılar arasında en kıymetlileri, sade ama derin sohbetlerimizdir. Hayatın karmaşası içinde durup düşünmeyi, acele hüküm vermemeyi, insanı önce anlamayı öğütlerdi. “İnsan yetiştirmek, bina yapmaktan daha zordur” derdi. Bu söz, benim çocuk gelişimi alanındaki çalışmalarım ve üstün yetenekli çocuklara dair perspektifimde hep zihnimin bir köşesinde yer etti.

Adnan Büyükbaş, ardında yüksek sesle anlatılacak büyük iddialar değil; sessizce yaşanmış büyük bir ahlak bıraktı. Bugün onu düşündüğümde zihnimde bir cümle beliriyor: İyi bir insan olmanın kıymetini bilen bir insandı. Onun hatırası, bizlere sadece geçmiş değil; nasıl bir gelecek inşa etmemiz gerektiğini de hatırlatıyor. Vefatının ardından kalan boşluk, aslında ne kadar dolu bir hayat yaşadığının da göstergesidir.

Ruhu şad, mekânı cennet olsun. Saygı ve minnetle,

Onu okuyan/okumayan, tanıyan herkes onun genç denilebilecek yaşta ölümünün 'büyük kayıp' olduğunda hemfikir.

Cenaze namazını kıldırın İmam'ın; "Hakkınızı helal ediyor musunuz?" sorusuna verilen cevabın topluca yüksek sesle desibel olarak yüksekliğinden de anlaşıldı ki, cenaze namazını kılan her fert ona hakkını helal etmekte, hem de son cevapta 'ediyorum' sert bir vurguyla söylenmişti... Oradaki herkes ondan razıydı.

Mukadder sona her an biraz daha yaklaşırken, yaşanan zamanın, alışlagelmiş döngünün insanın illa ki acı çekmesi gerekli midir ki? Sorusunun cevabını sorgulama ihtiyacı duyulmaz. İnsanın en duyarlı yerinden, en zayıf olduğu noktadan sınanması hissedilen acıyı daha şiddetli hale getiriyor. O maişet derdiyle uğraşırken, Tanrı'nın kendisine ve mensubu olduğu Türk Milleti'ne bahsettiği sanatçı zekasını, sanatı için kullanmaya yeterince 'zaman bulamadı'. Hayf ki; yazacak çok romanı, çok hikayesi, çok denemesi, çok tiyatro oyunu, çok şiiri vardı. Yazacakları yazdıklarının katbekat fazlasıydı. Yazılmayanlara yazık oldu. Çok yazık.

Çok sevimliydi. Candandı. Sevimliliği sanatını tanıdığımdan mıdır, bana mı öyle geliyor olabilir mi diye kendi kendime sorduğum çok oldu. Yok değildi. Samimiydi. Ok gibi dosdoğruydı.

Yalansızdı. Gözü karaydı. Olduğu gibi görünüyordu, görüldüğü gibi oluyordu. En önemlisi 'eyvallahsızdı'. Eyvallahsız olabilmek çok zordur. Yukarıda saydığım özelliklerin tümüne aynı anda sahip olmayı gerektirir.

İyi Ülkücüydü. Tanıdığım uzun süreçte davasından taviz verdiğine rastlamadım. O derece ki Ülkücü hareketin başlangıç günlerinde yazdıklarıyla, yaşadıklarıyla hareketin en gözde gençlerinden birisi olmuştu. 12 Eylül öncesi o hercümerçte kurşunlanmıştı. Ülkü gazisiydi. O 'gazilik' payesini hiçbir zaman, hiçbir yerde kullanmaya tenezzül etmedi. Davasını kendince yaşadı. Cenaze namazına katılanların izdiham derecesinde yoğunluğundan da anlaşılıyordu ki. Ülkücü hareketin erleri ve sahipleri onu layık olduğu şekilde yolcu etmek, helallik almak, vedalaşmak için cami avlusunu doldurmuşlardı. Yolcu ettikleri Adnan Büyükbaş'ın 'tavizsiz' bir ülkücü olduğuna şahitlik etmek için oradaydılar. Ülküdaşlarını vakurla yolladılar.

Roman, hikâye, deneme, oyun, şiir kitaplaşmış eserleriyle kalıcı hale gelmişti. Kayseri Olay gazetesinde de köşe yazıları yazmıştı. Pek sık ve düzenli olmasa da yazılarını kaçırmamaya çalışır okurdum. Eminim ki, yazdığı köşe yazılarında 'köşe yazısını' edebiyat seviyesine çıkartan nadir yazarlardandı. Yaşadıklarıyla yazdıkları arasında sıkı bir ilişki vardı. "Zor Yıllar", "Hiç Kimse" romanlarını okuyanlar Adnan Büyükbaş'ı yakından tanıyorlarsa o ilişkiyi hemen fark etmişlerdir.

O ailesine, çocuklarına belki maddi bir servet bırakmadı ama onlara ve onlardan olacıklara hayatları boyunca öğünebilecekleri onlarca edebi eser ve tertemiz bir isim bıraktı. Bu zannımca onların sahip olabilecekleri en büyük zenginliktir.

Onu yakından tanıyan, arkadaşı olanlar, onun eksikliğini, bıraktığı boşluğu hep hissedeceklerdir.

Şair Yahya Kemal Beyatlı'nın dediği gibi;

*"Tekrar mülâki oluruz bezm-i ezelde.
Evvel giden abbâba selâm olsun."*

Rabbim rahmet eylesin. Mekâmı cennet olsun.

Adnan Büyükbaş'ı 1980'li yılların başında, önce şiirleriyle tanıdım. Okuduklarımdan beğendiğim sözlerle mısraları not aldığım sarı yapraklı defterime onun bir dörtlüğünü de kaydetmişim:

*“Aldı yüreğimi aldı bu gurbet
Yüreğimi ele verdim duydun mu?
Diyorlar ki, gardaş bekle ve sabret
Beklemekle yollar yakın olur mu?”*

Selçuk Üniversitesindeyken Konevi dergisinde “Gül Bildirileri” başlığıyla yayımladığı iki denemesini okudum. Bu kez karşıma yalnızca bir şair değil, düşüncesini titizlikle kuran bir yazar, hatta bir fikir adamı çıkmıştı. O metinler, zihnimde silinmez izler bıraktı. İsmi artık hafızama kazınmıştı. Sonra yollarımız Ortadoğu gazetesinde keşişti, aynı dönemde birlikte yazmaya başladık. Şiirlerini ve denemelerini okuduğum günlerden, nihayet yüz yüze geldiğimiz o ana kadar geçen süre içerisinde kalben ona hazırlanmıştım. Onun da beni iyi tanıdığını anladım. Aramızdaki o yazılardan kurulan köprü yerini ilk anda kadim bir dostluğun sarsılmaz zeminine bıraktı. Sanki ezelden beri dostmuşuz gibi kaynaştık.

Adnan Büyükbaş, zamanın aradan çekilip mesafenin kendiliğinden dağıldığı o ilk andan itibaren eriştiği olgunluk hizasıyla hayatımda hep yer aldı. O, sadece sevdiğim bir şair ve yazar değil; hayatın bütün fırtınalarında, bana yönelen her türlü olumsuzlukta hiç tereddüt etmeden kendini siper eden bir dosttu. Zor zamanlarımda hep yanımdaydı. Ekonomik olarak daraldığım bir dönemde kitaplarımı satabilmem için çok uğraştı. Benim kitabımı bastırmak için kaynak ararken, kaç kapıdan geri çevrildiğini ise hiç unutamam. Çaldığı kapıların her biri yüzüne kapanırken, o yine de benim için umut aramaktan vazgeçmedi. Benim gibi daha nice dostunun ruhuna dokunduğuna da şahidim.

Anlaşılması zaman isteyen, derinlikli ve güçlü bir kişiliğe sahipti. Eğilip bükülmezdi; gerektiğinde dikine gider, inandığı doğrulardan taviz vermezdi. Girdiği ortamda ağırlığını hissettirir, sözünü sakınmaz ama asla ölçüyü kaçırmazdı. Sözü de tavrı da ölçülü bir sertliğin, vakur bir duruşun yansımasıydı. Zekâsı, üretkenliği ve o mağrur duruşunun ardındaki sıcak kalbiyle gerçek bir değerdi. Adından ileride bir değer...

Onun hayatı, nasıl dolu dolu yaşanır sorusuna verilmiş bir cevaptı: sahici, yoğun ve örnek olacak bir derinlikle... Donanımına rağmen gösterişsizliğiyle iz bırakarak, yük alarak...

Daha çocuk yaşlarında vatan, millet, devlet, bayrak, din ve ülkü gibi değerlerle yoğrulmuştu. Bu kavramlar onda slogan olmadı; karaktere, sese, duruşa dönüştü.

Kalemi eline erken yaşta aldı. Önce mahalli dergilerde, gazetelerde göründü adı; sonra ülke çapında yayılan sayfalarda... Nerede yazarsa yazsın, orijinal bakış açısıyla kelimeleri hep değişmeyen gerçeği haykırdı.

Eğitimciydi; yurdun farklı şehirlerinde öğretmenlik yaptı. Gittiği her yerde, yalnız ders anlatmadı; bulunduğu mekânı ruhuyla doldurdu, insanın içini uyandırdı, izler bıraktı.

Edebiyatın pek çok alanında eser verdi. Şiirden denemeye, hikâyeden romana; tiyatrodan fikrî yazılara uzanan geniş bir dünyası vardı. Kendini zorlamadan, tabii bir akış içinde, kendine has sesini bulmuş; çok yönlü bir düşünce ve sanat adamı olarak öne çıkmıştı.

Şiirlerinde gündelik hayatın sıradan gibi görünen hâllerini, tarihten süzülen ilhamla derinleşirdi. Düşünce, şiirlerinde önemli bir yer tutardı fakat her mısrasında şiirin esasen bir gönül işi olduğunu da hissettirirdi. Şiirleri bir bakıma aklın katılığı ile gönlün sıcaklığının dengelendiği bir duraktı.

Roman ve hikâyelerinde toplumu algılayışını geniş bir perspektiften yansıttı; insanı, zaafı ve umutlarıyla birlikte anlattı

Oyun yazarı ve yönetmen olarak sahnede de aynı çizgiyi sürdürdü. İyiliği, doğruluğu ve güzelliği çoğaltmayı amaç edinen bir anlayışın izinden yürüdü.

Fikir yazıları ve eserleri ufuk açıydı. Siyasi ve sosyal meseleleri ele aldığı bu metinlerde sanat değeri yüksek, güncel, nükteli ve çoğu zaman okuru beklenmedik sonuçlarla sarsan bir üslup vardı. Bir dönem; aynı fikrî çizgide olmakla beraber siyasi zemini kendi çıkarları doğrultusunda şekillendirmeye çalışanlara karşı, kalemiyle gerçek kimliklerini hatırlatan yazılar yazdı. Fikirde istikrarı savunduğu için “muhalif” ilan edildi. Maruz kaldığı sözlü ve yazılı saldırılara karşı bir haklılık yarışına girmeden, inandığı gibi yazmaya devam etti.

Derlemeleri, gönülle akıl arasındaki mesafeyi daraltan hikmetli sözlerden oluşan bir demetti.

Makale, eleştiri, deneme ve gazete yazılarında ise pratik zekâsı ve usta yorumculuğu öne çıkardı. Zamanın ruhunu okumaya, çağın dilini çözmeye çalışır; birikimini çoğu zaman şiir tadında yansıtır.

Adnan Büyükbaş, edebiyatın her dalında eser verirken aslında bu dünyaya sığmaya çalışıyordu. Onun sanatı, sadece bir uğraş değil, bir ruhun dışı vurumuydu. Bu sebeple de sanatkârlığı sadece kelimelerle sınırlı değildi. Karikatür çizdi, resim yaptı; ahşapla konuştu. Yakma ve kabartma tablolarında başka bir benliği görünür oldu. Zihni ne kadar doluyorsa, elleri de o denli mahir ve hareketliydi. Düşünceyle emeği, akılla estetiği aynı potada eritebilen ender insanlardandı.

Bir yayınevi açmak, bir tiyatro kurmak istiyordu. Yıllardır zihninde kurguladığı oyunlar, yazılmayı bekleyen şiirler, hikâyeler ve romanlar vardı. Emekli olduğunda, yılların yorgunluğunu yazarak atmayı hayal ediyordu ancak daha fazla yoran bir mecraya yöneldi: ahşap sanatına. Adnanistan adını verdiği atölyesinde yakma tekniğiyle portreleri ahşaba işlemeye başladı; sanki kelimelerin sustuğu yerde ateşle konuşuyordu.

63 yıllık ömrünü; kendinden uzaklaşmadan farklı alanlara ayırarak bütünleştirdi. Hayatını bir sanatçı titizliğiyle, âdeta kendi elleriyle şekillendirdi. İçindekilere yetişemediği her gününü, fikir çilesi ve sanatın estetiğiyle dokuduğu bir dimağın hikâyesi olarak geçirdi.

İlgisizlik ve bilgisizlik ağıyla örülen çevreyi kültürle, bilgiyle ve sanatla kuşatılmış bir siper hâline getirme çabasındaydı. Cehalete, yoksunluğa ve sıradanlığa karşı en güçlü savunmanın düşünce ve estetik olduğuna inanırdı. Toplumdaki maddi ve manevi eksiklikleri gidermek için yılmadan çalıştı; kendine yenilenme fırsatı tanımadan, dinlenmeyi erteleyerek, sorumluluğu omuzlayarak yürüdü.

Daha yürüyeceği yol varken sessizce ve ansızın çekip gitti.

İsmi ile eserleri; onurlu bir duruşun, olağanüstü bir emeğin ve zamanın tersine bir inancın karşılığı olarak yaşamaya devam edecektir.

Ruhu şad olsun.

Hocam, önce biraz kendinizi tanıtır mısınız? Bu vesile ile çocukluğunuzdaki Kayseri'den de bahsetmiş olalım.

Merhaba sevgili kardeşim İbakorkmaz. Kendimi tanıtmadan önce seni tanıdığım günlerden bahsedeyim isterim. 1990'ların ikinci yarısının başladığı dönemdi. Yürüyen bir şair olarak gördüğüm İbakorkmaz'ın sanatçı kimliğinin bu kadar yıl sonra gözümde ve gönlümdeki yerinin daha da yüceldiğini söylemek isterim.

Buradan şu noktaya gelmek isterim: Benim gençliğimdeki Kayseri ile senin gençliğinin Kayseri'sinin bir farkı olmadığını düşünüyorum. Demek isterim ki eski Kayseri şimdiki gibi sanattan ve sanatçıdan uzak bir şehir değildi. Tabii ki bana göre böyle. Bu vesile ile çocukluğumdaki Kayseri'nin, kalem ve saman kâğıdı ile barışık bir şehir olduğunu söyleyeyim. Yazlık sinemalarından, şiir akşamları düzenlenen mekânlarından bugüne gelen Kayseri; çok sayıda günlük gazetesi ve o gazetelerinde hatırı sayılacak oranda köşe yazarı olan Kayseri, benim çocukluğumdan gençliğime uzanan bir kültür ve sanatla yoğrulmuş bir şehir idi.

Uzattıkça konuyu dağıtacağımı bilerek bu soruya vereceğim cevabı, kırk yaşını geçeli yirmi yıl olmuş bir şair ve yazar olarak noktalamak istiyorum sevgili dostum İbakorkmaz. Bilmem oldu mu? İçimdeki kırık kanadı olan yanımı anlatabildim mi?

Öncelikle güzel sözleriniz için teşekkür ediyorum Adnan hocam. Eğitimci ve sanatçı olarak tanıdığım Adnan Büyükbaş ile yapmaya niyetlendiğimiz söyleşinin eksenini olan edebiyata geçmek istiyorum. Edebiyatla olan ilişkiniz nasıl başladı? Size bu yolu açan, teşvik eden kişiler kimlerdi, nasıl bir ortam vardı?

Sevgili İbakorkmaz, edebiyatla ilgim edebiyat öğretmeni olmadan çok çok önceki yıllarda başlamıştı. 1963 doğumlu olduğumu ve Çifteönü Mahallesi'nde doğduğumu söylemiş miydim? Dolayısıyla benim liseli çağlarım 12 Eylül darbesinin öncesini de içine alacak bir dönemdi. O yıllar zor yıllardı. Sağ-sol çatışması diye tanımlanan bir ortamda büyüdük. Ve o dönemin şartları içinde kitapla haşır neşir olan, olması gereken bir zeminde yaşadık. Mesela 17 yaşında bir genç olarak; işçi meselesinden tarım kentleri konusuna, Türk tarihinden sosyalist ülkelerdeki fikir özgürlüğü konusuna, İslam'da milliyetçilik düşüncesine pek çok hususta seminerler veren bir "çocuk" olarak; mahalle gençlik derneklerinde sık sık düzenlenen "ayran gecelerinde" mikrofon tutan bir "genç" olarak şiirler de okudum. Mustafa kardeşim, bu arada senin de bildiğin gibi birkaç ay önce yaşadığım beyinde pıhtı atması yüzünden yaşadığım konuşma zorluğum ve laflarımı toparlayamadığım için anlayışına sığınıyorum ve bu söyleyişi okuyacak olan insanların

duasını bekliyorum. Çok şükür eskisinden daha iyi olduğumu da ekliyorum. Nerede kalmıştım İbakorkmaz? (gülüşmeler)

Geçmiş olsun hocam. Edebiyatla ilişkinizin nasıl başladığından bahsediyorduk.

Ha, evet kardeşim, ilkokul sınıf öğretmenim Nafiz Ağca Bey'in şiirler, gazete ve kitaplardaki hikâyeleri ile edebiyat sevgimizin tohumu atıldığını söyleyebilirim. Daha sonraki yıllarda Avukat Nevzat Türkten Bey'in yayımladığı Erciyes dergisi ve Mahmut Çağlıgöncü Bey'in yayımladığı Kültür ve Sanat dergisi çevresinde kendimi geliştirmeye başladığımı söyleyebilirim.

Üniversite yıllarınız Konya'da geçmiş. Orada edebiyat ortamı nasıldı? O yıllar daha sonra sizde nasıl izler bıraktı?

Oo güzel bir nokta bu kardeşim. Tabii ki Kayseri gibi sanat kokan bir şehirden Konya gibi manevi iklimi hissedilen başka bir güzel şehirle tanışmam benim için de şans oldu. Gerçi İstanbul gibi bir şehirde yazılarını, şiirlerini okuduğumuz yazar, şair ve hocalardan yararlanmak isterdim. Ne var ki 12 Eylül baskı döneminin 1981-1985 yılları ortamında şiir damarımı orada beslediğimi söyleyebilirim. Akademik anlamda hoşlanmadığım üniversite ortamının soğuk havası, "siyasal" dünya görüşleri farklı sanat (Sosyalist-İslamcı-Ülkücü) anlayışı olan arkadaş ve dostlarımla renklendi. Mesela Konevi dergisi ve edebî yönü ondan daha yüksek olan Güldeste dergisi bana derin izler bıraktı.

Şiir, deneme, roman, hikâye kitaplarınız var. İlk göz ağrınız bunlardan hangisi?

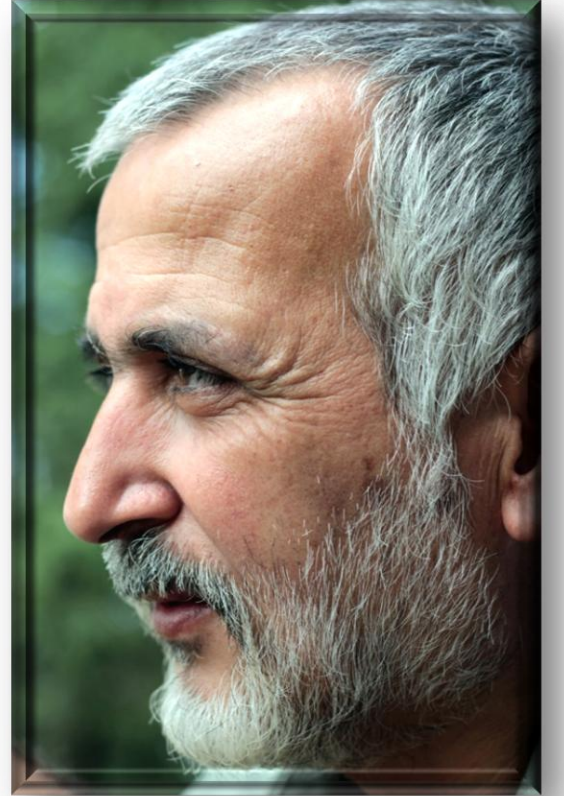
"Eserlerim benim çocuklarım gibidir. Bu yüzden ayırım yapamam!" diyen yalancılardan olmak istemiyorum. Tabii ki her kitap veya her şiirin ya da hikâyenin yazar-şairi için ayrı değeri ve önemi vardır. İyisi kötüsü ile hepsinin onlar gözünde başka yeri vardır. Benim şiir kitaplarımda ilk göz ağrım Ay Kapımdan İçerde, hikâyede Bir Gri Gökkuşağı, romanda Üçgenin Dördüncü Köşesi'dir. Bunların yanı sıra kitaplarımda içinde Derin/iz, Hiç kimse, Zor Yıllar, İnce Düşünce, Bir Adım Hüzün adlı kitapları severim. Siyasi kitapları zaten saymak istemiyorum 15 kitaptan kala kala bunlar var işte. Ha bir de Kimliğim Bir Gül ile Firkat de var. Onları da severim.

İlk kitabınız bir deneme kitabı, sonra edebiyatın diğer türlerinde de eserler verdiniz. Hepsinin yeri ayrı olabilir elbette. Ama bu çeşitlilik sizin için ne anlama geliyor? Her birini ayrı ayrı tatmak mı istediniz, yoksa ifade imkânları mı farklı?

"Yazmayacaktım çıldırırdım" diyen kimdi kardeşim? Aynen senin dediğin gibi "ifade imkânları" ve o dediğin şey, yani "her birini ayrı tatmak için" yazdım gibi geliyor bana.

Bir de tiyatro sevginiz olduğunu biliyoruz. Bu konuda neler söylemek istersiniz?

Daha çocukken yani ortaokul sınıflarımın birinde koca bir deftere Timur ve Bayezid arasında geçen dönemi yazdığım "piyes"im vardı. Kaybettiğim o defteri bulmayı çok isterdim. Elbette gülmek için. Bir de tiyatro sevgim çocukken seyrettiğim filmlerden geliyor zannederim. Gençken en çok istediğim bir şey ve ukdedir, Atsız'ın Bozkurtlar romanını çekmek isterdim. Tabii ki o zamanlar "çekmek" kelimesini bilmiyordum ve "senaryo" diye bir kelime benim sözlüğümde yoktu.

Şimdiki aklınızla geriye dönüp baksanız, nasıl bir edebiyat yolculuğu yapmak isterdiniz? Bu sorudan gençler faydalanabilir diye düşünüyorum.

“Son pişmanlık neye yarar” mı demişti Müslüm Baba? Beşinci soruya dönmek gerek. Şimdiki aklım olsa bir, bilemedin iki türe yönelmek isterdim. Deneme veya tiyatro bu ikiden biri olurdu.

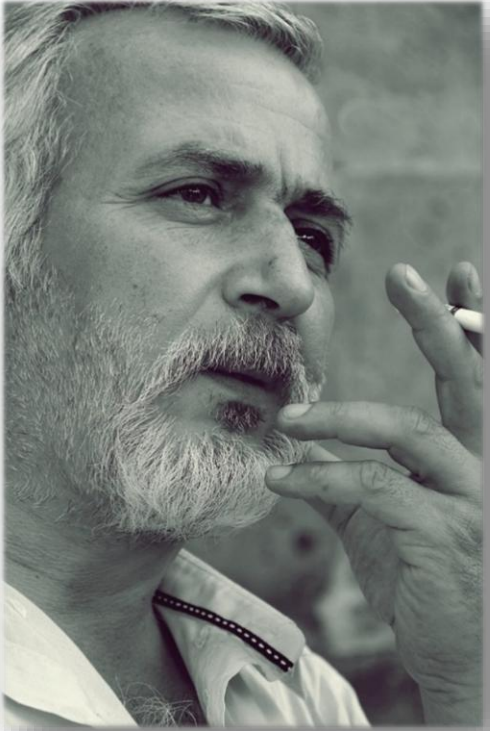
Benim sayabildiğim kadarıyla 15 tane yayımlanmış kitabınız var. Çoğu da Kayseri’deki yayınevlerinden çıkmış. Kayseri’de bulunan yayınevleri ve şehrimizdeki yayıncılık hakkında neler düşünüyorsunuz?

Sen de kitap yayıncılığının her aşamasında bilgisi ve yeteneği olan bir yazar-şair olarak bu şehrin gerektiği seviyede olmadığını biliyorsundur. Ya da doğrusu benim uzak kaldığım, ukalalık etmeye gerek yok... Hâsılı benim bu soruya verecek cevabım yoktur!

Kitaplarınız arasında sizin için en özeli hangisi. Şair, romancı, hikayeci Adnan Büyükbaş’ı tanıyıp anlamak için eserlerinize nasıl bir sırayla bakmak gerekir?

Biraz önce demiştim Üçgenin Dördüncü Köşesi ve Hiç Kimse adlı romanlarımı yeniden yazmak isterdim. Derin/iz’deki şiirlerimi ve tabii ki yarım hikâyelerimle romanlarımı bitirmeyi arzu ederdim.

Şimdilerde daha çok resim sanatıyla ilgilisiniz. Edebiyatla aranızda bir mesafe mi girdi? Resim sizi daha çok mu tatmin ediyor? Yoksa yazmaya devam ediyor musunuz?

Resim de güzel sanatların önemli bir dalı. Fakat ben ressam değilim. Ekonomik tarafı yani parayı düşünmedim, yazarlığı resme değişmiş olduğum bir ihanetin içindeyim.

Sizce şehirde bir kültür ortamı oluşması adına bugüne kadar yapılan doğru veya hatalı şeyler neler? Mevcut eksikliklere bakarak, şehrin geleceği açısından kısa vadede sanatçılar neler yapabilir?

Keşke bu soruya gelene kadar gevezelik etmeseydim sevgili İbakorkmaz. Çünkü bu konuda uzun uzun sohbet etmek isterdim. Fakat az önce dediğim gibi “resim yapmak edebiyatla arama mesafe koydu.” Beni tanıyanlara ve sevenlerime dediğim gibi “yakmaktan yazmaya vakit bulamıyorum!” Değerli okuyucular anlasın diye diyorum ki resimleri ahşap yakma yöntemi ile yapıyorum. Senin bu söyleşin ümit ederim ki benim yeniden edebiyat damarımın açılmasını sağlar.

O zaman biz de sizin yazmaya dönüşünüzü istediğimizi söyleyelim hocam. Sohbetiniz için teşekkür ediyoruz.

Kalemimi gömdüğüm yeri hatırlattığın için asıl teşekkür edecek olan benim dostum İbakorkmaz.

(Şehir Kültür Sanat Dergisi, Sayı: 47, Ekim Kasım Aralık 2022)

ADNAN BÜYÜKBAŞ VE SON OKULU ATATÜRK LİSESİ

Ahmet Duran AKKUŞ

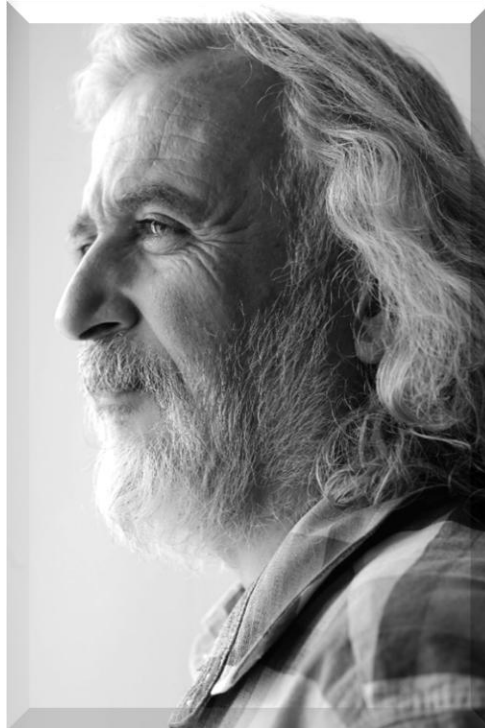
Uzun at kuyruğu bağlı, ak saçlı ak sakallı haliyle Atatürk Anadolu Lisesinin yıllık şiir dinletisi programında ilk kez tanıdım kendisini. Şiir dinletisine katılan şairlerimizden Adnan BÜYÜKBAŞ, alfabetik sıra ile sahne alındığı için ilk olarak sahneye çıktı. Tok ve ahenkli sesiyle şiirini seslendirdi. Hoş sedasını keyifle dinledik. Hatta kızımın o programda en çok etkilendiği ve hoşuna giden şair, şiir ve okuyuş Adnan Hoca oldu. Ben de akıp giden üslubu, kulak tırmalamaktan uzak sesini ve sunumunu dikkatle dinledim. Bu etkinlik sanırım katıldığı son şiir dinletisi programı oldu.

Atatürk Lisesinin şairler için düzenlediği yemekte bir araya geldik. Sohbetindeki derinlik ve tatlılık bende Adnan Hoca'ya karşı yakınlık ve samimiyet oluşturdu. Mütevazı ve samimi. Son olarak sınıfa da girerek öğrencilerle buluştu.

Adnan Hoca'yı 2025 yılı başlarında Atatürk Anadolu Lisesine öğrencilere kültür ve sanat üzerine konferans vermek için okula davet ettik. Kendisi aynı alçak gönüllülük ile kabul etti ve geldi. Daha önce atlatmış olduğu rahatsızlığından izlerle, öğrencilere akıcı ve tatlı konuşmasıyla sohbet şeklinde şiiri, resimi ve sanatı anlattı. Konferans öncesi ve sonrası sohbetimizde özellikle geçirdiği rahatsızlığın kendisinde hafıza ve konuşma olarak bıraktığı izlerden mahcup olarak bahsetmiştir. Bu konuda bu kadar hassasken, kendine has, insanların ne diyeceğini umursamayan görünüşü, davasına olan sadakati ve küskünlüğü ile özel bir şahsiyet izlenimi ortaya koymuştur. Atatürk Lisesinde hiç öğretmenlik yapmamış olmasına karşı bu etkinlikler içinde yer alması, kendisini okulumuzun fahri öğretmeni olarak kabullenmemizi sağladı. Atatürk Lisesinde verdiği konferansta sanırım son konferansı oldu.

Vefatı sonrasında sosyal medya platformları üzerinde yapılan paylaşımlardan elde ettiğim tespite göre Adnan Hoca yüzlerce, binlerce insanın hayatına dokunmuş ve dokunduğu her hayatta güzel izler bırakmış güzel insandı.

Rahmetle.

ACELEN NEYDİ, A ECEL?

Ayhan GÜLSOY

*Ben sana n'ettim a gönül çapulcusu
Aldın da, gecenin en koyu mavisini
Soktun koynuma el ayak çekilirken
Ondandır terlediğim yanık yataklarda*

Bu güzel dizelerin sahibi Adnan Büyükbaş'ı 1970'lerin son yıllarında tanıdığımda çok gençti, belki henüz lise öğrencisiydi. Şiir aşkı, edebiyat sevgisi öyle belirgindi ki, gelecekte iyi bir şair olacağına ip uçlarını görmek kolaydı. Daha o günlerde çarpıcı şiirler yazıyor, iki dakika konuştuğunuzda şairliği kendini gösteriyordu...

1980 öncesi sağ-sol çatışması yüzünden yaşanan siyasal gerilim ülkeyi ikiye bölmüş; herkes korkuyla, kuşkuyla yaşamaya alışmıştı sanki. Ama sanat-edebiyat aşkı, yazı tutkusu; şairleri, yazarları yan yana getirebiliyor; hiç değilse bir iki çay içimi süresi içinde şairler, yazarlar siyasal düşünceleri saklı kalmak koşuluyla oturup sohbet edebiliyorlardı.

Mehmet Çağlıkasap, Sadullah Kutluer, Abdulkadir Budak, Ahmet Ada, Fazlı Yalçın, ben **Hakimiyet Sanat** adıyla bir edebiyat dergisi çıkarıyoruz. Dergi Kayseri'de çıkmasına karşın Türkiye çapında tanınan bir dergi kimliği kazanıyor birkaç ay içinde. Ama yalnızca edebiyat çevrelerinin bildiği dergi. Sokaktaki yurttaşın bizim dergiden haberi bile yok! Başta İstanbul, Ankara olmak üzere, Türkiye'nin ne kadar ünlü şairi, yazarı varsa onlara dergimizi ulaştırıyoruz; onlar da demokrat, sosyal demokrat, solcu şairler, yazarlar... Ünlü, usta şairlerimizin çoğu dergimizi beğeniyor, yayımlanması amacıyla bize yazı ve şiirlerini gönderiyorlardı. Fazıl Hüsnü Dağlarca'nın Yeşil Öğüt şiirini yayınladığımızı hatırlıyorum.

Kayseri'de yazı aşkıyla dolu ülkücü, muhafazakâr, demokrat-sağcı görüşü benimsemiş olan şair, yazar arkadaşlar da, önce Kayseri Sanat Derneği adıyla bir dernek kuruyorlar; sonra da **Küçük Dergi** adında edebiyat dergisi çıkarmaya başlıyorlar. Küçük Dergi de kısa zamanda ülkücü-muhafazakâr kesim içinde ilgiyle okunan, izlenen bir dergi oluveriyor. Derginin kurucuları ve yazarları arasında aklıma gelenler Muhsin İlyas Subaşı, Kadir Özdamarlar, Ahmet Sıvacı, Bekir Oğuzbaşaran, Muin Feyzioğlu, Ümit Fehmi Sorgunlu... Elbette başka isimler de vardı... Yarım yüzyıl geride kalmış olayları, kişileri hatırlamak kolay değil.

Erciyes dergisi anılmadan geçilmez. Merhum Nevzat Türkten'in yoğun emeği, özverisi ile yıllarca yayınlanan bu dergi Kayseri'nin pek çok kalemine sahip çıkmış; özellikle ülkücü, muhafazakâr düşünce adamlarını, şair ve yazarları çevresinde toplamayı başarmıştır.

Emir Kalkan ise, olağanüstü yeteneği, nükteleri ve güçlü kalemle her iki kesimle sıcak diyaloglar kurabilen “nevi şahsına münhasır” biriydi.

Adnan Büyükbaş o günlerde çok gençti ama, has şiiri aradığı, iyi şiirin peşine düştüğü belliydi. Yeteneği; yüzünden, duruşundan anlaşılıyordu. Bıçkın bir ülkücü görüntüsü taşımaya karşın; yüzündeki sadelik, duruluk, içtenlik öyle ışıltılı ki, insana güven veriyordu. Yarım daire biçimindeki simsiyah bıyıkları da yüzündeki duruluğa, saydamlığa ters düşmüyordu.

Şiirlerinin gücünü, derinliğini gördükçe ona olan sevgim, dostluğum hızla büyüdü. Dostluğumuzun gelişmesinde onun gösterdiği içtenlik dolu sevgi, saygı kadar; şiirlerinde gördüğüm derinliğin ve ustalığın da payı büyüktür. İyi şairdi dersem az gelir, çok iyi şairdi Adnan. Uyaklı birkaç dize yazmayı “şiir” sanan insanların cirit attığı şehirde Adnan Büyükbaş birkaç numara büyüktü...

Şimdi bazı dizelerine bakıyorum da, Kayseri'nin nasıl bir şairi kaybetmiş olduğunu içim yanarak görüyorum. İşte mensur şiire bir örnek; sanki kendi ölümünün ardından okunmasını istemiş gibi, yıllar önce neler yazmış:

(...) Her şair-yazar bence erken ölmüştür.
Yazacakları bir şiir, bir hikaye vardır onların.
Ben ölümden işte bu sebeple korkarım. Elim kalem tutarken ölmek istemem.
Söyleyecek bir şeyim kalmayınca elimi tutabilir Azrail.(...)

Adnan yeteneği kadar üretkenliği ve çok yönlü yazı hayatıyla her zaman öne çıkan edebiyat adamı oldu. Yalnız şiirde değil; roman, deneme, tiyatro dalında da özgün buluşları ile dikkatleri üzerinde topluyordu. Sanki edebiyat için, yazmak için dünyaya gelmiş gibiydi. Bir romanına koyduğu ada bakar mısınız; “Üçgenin Dördüncü Köşesi.”

Ya şu dizelerine ne dersiniz, “Gözlerine Güneş Kaçan Bir Çocuk” adlı şiirinden:

Gözlerine güneş kaçan bir çocuk
özgür derelerde boğulmak isterse
bırakın şebirler doymasın azıcık...
Martin Luther'i öğrenmese ne olur
ne yazar bilmese pi sayısını
ona bir kaval verin
hasından bir tandır ekmeği
güneş, güneş olsun adam gibi
ay, ay gibi parlansın
(...)

“Bir Şair Geçmiş Kapınızdan” şiiri ise yine kendine özgü imge ve buluşlarla dolu:

Bir Şair Geçmiş Kapınızdan...
ondan olmalı böyle hüznü bakışımız
karanfil işlemeli perdenizi
-şöyle bir aralayıp-
bol gamzeli bir bahşış vermişsiniz, belli...
şairler de biraz cömert mi oluyor ne!
tebessümünüzden arta kalan kırıntıları
dağdımış serçelere
onlar da mahalle çocuklarını takip peşlerine
sofra açmışlar bir söğüdü
dede kucağı kadar kocaman dalına...
(...)

Adnan Büyükbaş hep cesur yaşadı, edebiyat öğretmeniyle bile, emekli olmadığı halde; eğriye eğri, doğruya doğru demekten çekinmedi. Egemenlerin eteğine tutunup yürüyenlere dönüp bakmadı. Siyasal kibirin, şımarıklığın, görgüsüzlüğün karşısında “muhalif” kaldı. Kimseye eyvallah etmedi. Ruhu da, gönlü de dik durmayı bildi.

Adnan'ı tanıyan, seven birinin; onun ölüm haberini bir hafta geç duyması ne kadar acı! Bende o acının en koyusu var şu anda. Sosyal medya kullanmadığıma ilk kez üzülüyorum. Belki o zaman ölüm haberini duyar, son yolculuğuna mutlaka katılırdım o güzel insanın, o iyi şairin... Sık görüşmezdik ama, her karşılaşmamızda içten, candan diyaloglarımız eksik olmazdı.

Ecelin öfkesini çekmeyeceğimi bilsem, ona şöyle seslenmek isterdim:

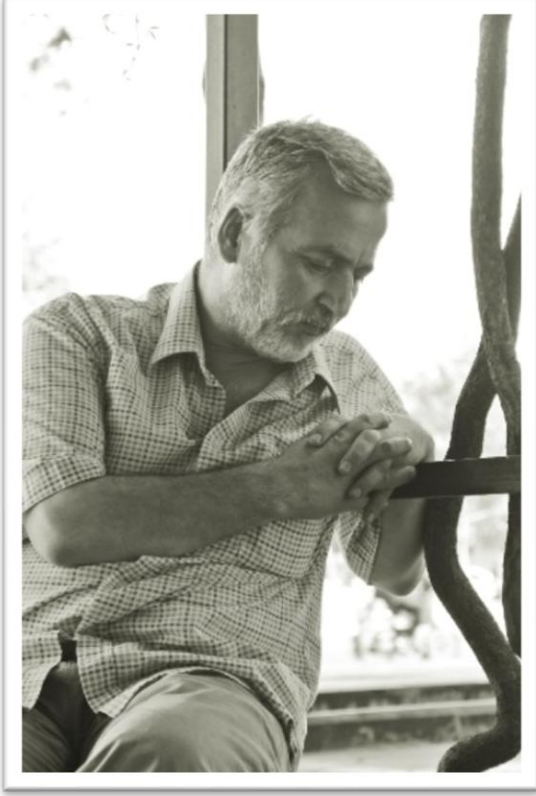
-Adnan n'etti sana a ecel? Onun daha yazacak şiirleri, yazıları; yapacağı resimleri, kuracağı dostlukları vardı!

Acelen neydi, a ecel?..

Ne söylense eksik ne yazılsa yarım...

1999 Marmara Depremi'nin ardından Sapanca'dan Kayseri'ye döndüm.

İki binli yılların başında şahsen tanıdım edebiyat dergilerinde, gazetelerde adına sık sık rastladığım Adnan Büyükbaş'ı. Böyle başladı 25 yıl sürecek dostluğumuz.

Aramızdan ani ayrılışının ardından onunla ilgili bir şeyler yazmak gerçekten çok zor.

Kayseri'de birçok şiir dinletisinde aynı kürsüden şiirler okuduk. Her dinleti öncesi "Beni Fazıl Ağabey'den önce okutun. Onun ardından şiir okumak çok zor." uyarısını yapardı. Aslında kendisi de şiiri güzel okuyan çok az sayıda şairden biriydi. Bu özelliğini ona defalarca hatırlattım.

"Bugün benim efkârım var zarım var." diyerek okumaya başladı mı şiirin hası dökülürdü dudaklarından.

Bir defa Gümüşhane'de Dilaver Cebeci Şiir Akşamlarına birlikte katıldık.

2017'de Tokat-Niksar'da bir dinletiyeye beraber gittik. Gidiş dönüş yolunda edebiyat üstüne sohbetlerin yanında vatanı birkaç defa kurtardık.

O her gerçek Türk milliyetçisi gibi küçük dünyasında büyük hayallerin adamıydı. İyi bir solcu olsaydı yahut kalemini bir cemaate kiralsaydı eminim çok daha farklı yerlerde olurdu.

Ama o her devrin adamı olmak yerine davasının adamı olmayı tercih edenlerdendi.

O,
saçları Orta Asya rüzgârında dağılan,
başı bulutlarda gezen,
yüce dağları Tanrıdağları niyetine seyreden,
her ırmağa Orhun diye bakan,
Araz'ın, Kür'ün suyuna karışıp sınırların ötesine akan,
gönüllerde Ergenekon ateşleri yakan,
bir neslin mensubuydu.
Onlar, bir bardak çay sıcaklığında ellerini ısıtıp, bir simidi kardeşçe bölüştüler.
Ömürleri boyunca, ya göğüsleri ya da sırtlarında hep bir namluyu hissederek yaşadılar.
Her köşe başında bir alçak pusu endişesiyle yürüdüler.
Satmadılar, satılmadılar can pazarlarında.
Tanrı ömür verdiği için yaşadılar.
Başlarken dedim ya, ne söylesem eksik ne söylesem yarım olacak.
Kurganına ışıklar yağsın,
hayallerinin koynunda
ülküler içinde uyu Adnan kardeşim...

Sana bu yalan dünyadan Yahya Kemal Beyatlı'nın dizeleriyle sesleniyorum:

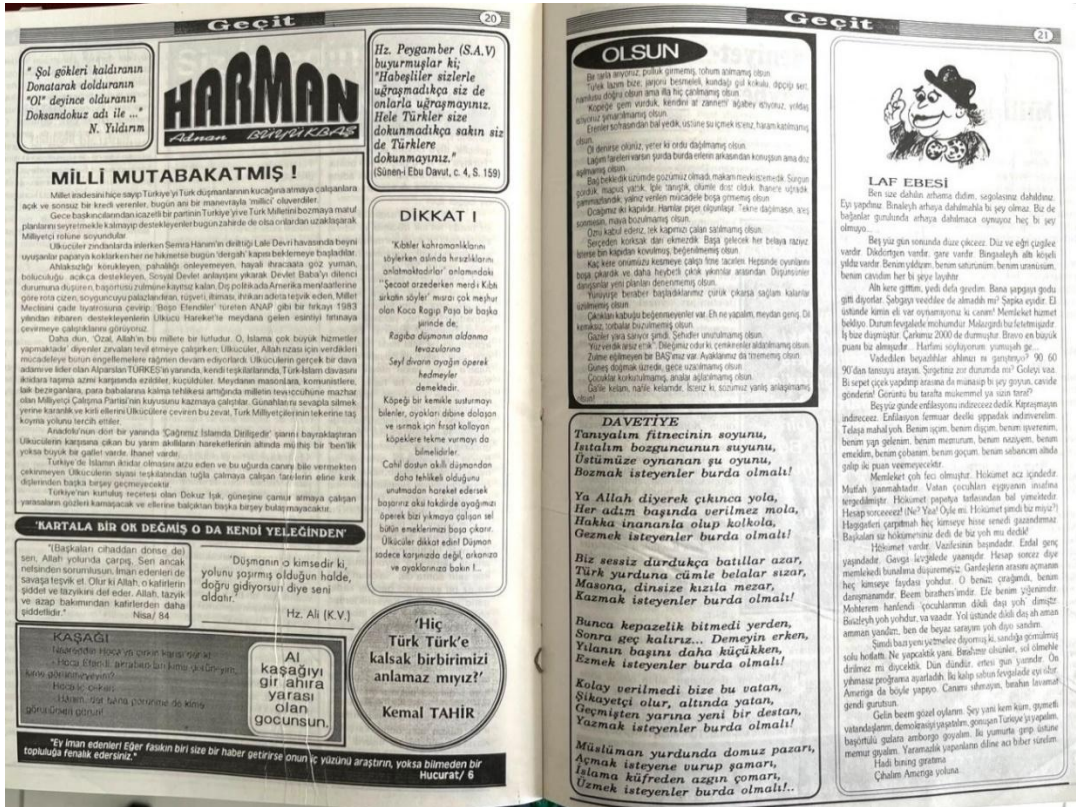
*"Tekrar mülâkâ oluruz bezm-i ezelde
Ervel giden abbaba selam olsun erenler."*

Bizim tanışıklığımız 90'lı yılların başına dayanır. O ilk görev yaptığı Pütürge'den Tomarza'ya tayinle gelmiş ve Tomarza'ya günü birlik gidip gelmektedir.

Hayat; ülkücü, idealist duruşu, şairliği ve yazarlığı sebebiyle olsa gerek o dönem yayımladığımız aylık GEÇİT dergisi etrafında bir araya getirmiştizi bizleri.

Aramızdaki hukuk ve samimiyet o kadar ileri düzeydeydi ki, karşılıklı edebi sataşma ve şakalarımız, dostluğumuzu daha da pekiştiriyordu.

"Yoğunum, yetiştiremiyorum" dediği için GEÇİT dergisinin belirli bir sayfasını dönüşümlü olarak meşgul ettik bir aralar. O'nun köşesinin adı **"Harman"** dı.

Ben de onunkinde nazire olsun mahiyetinde; **"Kaldırdıkta getirdik Harmanı / Eldede var hamdolsun dilded / Ne yazar kesseler ceryanı / Seldede döner bizim taş yeldede"** diyerek **"Değirmen"** koymuştum köşemin adını.

Yazdığım yeni şiirlerin ilk dinleyicilerindendi hep; bir araya gelmeyi beklemeden telefon açar **"dinler misin Hocam"** derim, O'da **"mecburen dinleyeceğiz artık"** esprisiyle buyur derdi.

Şiir kitaplarımızın arka kapakları için yazmasını istediğimizde de aynı esprili yaklaşımıyla **"Dediğin Olsun!.."** ve **"Dahası Var mı?"** adlı şiir kitaplarına tenkit ve tavsiyelerini içeren arka kapak yazıları yazdı.

Bazı aile üyelerimizin öğretmeni de olan Adnan Hocam, Edebiyat öğretmenliğinin çok ötesinde, yetenekli bir şair, yazar ve ressamdı. Serbest olsun, hece vezinli olsun mükemmel şiirleri vardı. Tavrı, tarzı, üslubu, tasvirleri, tanımları, buluşları harikaydı. **"Kıskanma, senden öndeyim"** derdi şaka yollu. Ki, zaten ben de bu tarafına hep gıpta ile bakmışımdır.

Bir de gerek kendi şiirlerini gerekse sevdiği başka şairlere ait şiirleri okuyuşu da, başta sesinin rengi, hitabet yeteneği ve okuduğu şiiri o an yaşıyor olması nedeniyle mükemmeldi.

1994 yılında başlatmış olduğumuz bir oturma grubumuz vardı. Adnan Hocamızda çok uzun bir süre devam ettiği oturmamızın başta, gururlarından birisiydi.

Sözüne; **“Ben Pütürge’ de iken...”** diye başladığı an o kadar çoktu ki hepimiz birden gülmeye başlar; ne Pütürge’ymiş yahu, derdik.

Yazmakta mahirdi ama konuşmalarında daldan dala geçirdi. Yani bir çok kez Yusuf’u kuyuya indirdikten sonra kuyudaki Yusuf’u unutup konuyu başka yerlere taşıdığını kendisi de fark eder ve nihayetinde güler; **“ben ne diyecektim yahu?”** diye sorar, tabi ki bu da hepimizin gülüşmesine sebep olurdu.

Bir Ramazan akşamı Cuma oturmasındayız. Şair Mehmet Hasoğlu dostumuz Adnan Hocama;
“Hocam, iftarı açtık, kahvemizi de içtik, şu gündüz okuduğun şiiri bir daha oku da, aklımız başımızda dinleyelim” dedi.

Ve Adnan Büyükbaş **“Bu Bir Deli Saçması”** isimli şiirini okumaya başladı. Yaklaşık yarım saat sürmüştü şiirini okuması. Başlığından anlaşılacağı üzere birbiriyle alakalı olmayan bölümler, temalar içeriyordu şiir. Ben de o an içimden gelen sesi dinleyerek köşedeki masaya geçip onun şiirini hicveden cevabi bir şiir yazmaya karar verdim. Şiirimi tamamladım ama okumak üzere kalkmaya yakın bir zamanı seçmeliyim diye düşündüm. **“Son söz”** olmalıydı yani. Neticede arkadaşların; **“vakit oldukça ilerledi, haydi müsaade isteyelim kalkalım artık”** sözleri üzerine;

“Arkadaşlar müsadenizle, şu an burada yazdığım bir şiirimi okumak istiyorum” dedim. Herkes meraklı bakışlarla beni süzerken **“HOCAM”** başlıklı şiirimi okumaya başladım;

“Saygılıyım şahsınıza / Sığınarak affınıza / Sözüm var sanatınıza / Müsadeniz var mı hocam?”

Bu ilk dörtlüğü okuduğumda gururlanan ve koltukları kabaran Adnan Hocam, şiirin devamında renkten renge girdi. Şiir biter bitmez zaten ayaklanmaya hazır olan arkadaşlarında kahkahalar eşliğinde gitmek üzere kalkmaları, onun söylemek istediklerini dile getirmesine mani oldu.

O sinir ve hışımla evine gider gitmez bana ithafen yazdığı ve bir sonraki buluşmaya getirdiği şiirin başlığı, şiirin içeriği konusunda da yeterli ipucunu veriyordu;

- **“Mümtaz Beğen, Mümtaz Beğen / Ölümlerden Ölüm Beğen!..”**

Sonraki yıllarda bir ara tiyatroya emek verdi. Oyunlar yazdı, yönetti. En azından seyircileri olarak elimizden geldiğince desteklemeye çalıştık. **“Resim yeteneğimi ihmal ediyorum”** diyerek ahşap yakma tekniği ve bakır kabartma tekniği ile ilgili çalışmalar yaptı. Ne mutlu ki, 12 kitabının yanı sıra ahşap yakma tekniği ile yaptığı resim ve bakır kabartma eserlerinden örneklerde var elimde

Adnan Büyükbaş!..
İçi neyse dışı de oydu.
Çıkar hesabı gütmeyi hiç.
Şahsi menfaat peşinde olmadı.
İtirazları da hesapsızdı, isyanları da.
“Kabına sığmayan” bir coşkunun sahibi oldu hep.

1982 tarihli **“ONDOKUZUNCU YAŞ GAZELİ”** O’nun ruh halini çok daha iyi anlatır diye düşünüyorum;

*Bunca sene âlem şirin olmuş bana
Ben boşluğun dağına külünk vuran Ferhat*

*Kutsal kavgaları özlediği belli
Eşiyor gönlümü kuyruğu bağlı kırat*

*Taşmış sevda bağrımdan dalga dalga sır sır
Bir gün Dicle olmuşum bir gün deli Fırat*

*Yakmış bahçemin güllerini
Dağ dağ büyüyen fırcat*

*Bıraktım gençliğimi sokaklara
Hileli zarlarla kendimi edip mat...*

*Ve bana sormadan
Çekip gidiyor hayat...*

Birkaç süre önce ortak bir tanıdığımızın anlatıldığını düşündüğü bir romandan bahsetmişti. Ama sormama rağmen ne kitabın ne de yazarın adını hatırlayıp söyleyememişti.

Nihayetinde birkaç ay sonra bir kısım dostlarla bizim bürodayken çıkıp gelivermişti elinde o bahsettiği romanla. Birbirimizi gördüğümüze çok sevinmiş bir müddet sohbet etme fırsatı bulabilmiştik.

**“Kendimi yorgun hissediyorum.
Nefes almakta zorlanıyorum”** diyordu.

Nerden bilebilirdik ki; bunun bir veda ziyareti olduğunu?!

Başka bir şairin ardından; **“Her şair-
yazar bence erken ölmüştür. Yazacakları
bir şiir, bir hikâye daha vardır onların.
Ben ölümden işte bu sebeple korkarım.
Elim kalem tutarken ölmek istemem.
Söyleyecek bir şeyim kalmayınca elimi
tutabilir Azrail”** yazmıştı sağlığında Adnan Büyükbaş.

Ve bu yazıdan yaklaşık 20 yıl sonra, emek verdikleri, sevdikleri ve kendisini sevenlerle birlikte uğurladık kendisini **“daha söylecek sözü olanlar ve yarım kalmış şiirleri olan şairler diyarına.**

Ruhu şad, mekâmı cennet olsun inşallah!..

KAYSERİ’NİN “AYKIRI KALEMİ”: ADNAN BÜYÜKBAŞ

Seyit Burhanettin AKBAŞ

Kayseri’nin edebî ikliminde kendine mahsus bir rüzgâr estiren isimlerden biri olan Adnan Büyükbaş, şiirden denemeye, hikâyeden romana ve tiyatroya uzanan üretkenliğiyle dikkat çeken bir yazar ve şairdir. Onu “Kayseri’nin aykırı kalemi” olarak nitelendirmek, bir karşı çıkıştan ziyade, sanatın tabiatına uygun bir özgünlüğü işaret eder. Çünkü gerçek sanatçı, zamanın alkışına göre değil; vicdanının ve estetik iddiasının sesine göre konuşur.

Bugün methiyelerin kolay, eleştirinin zor olduğu bir vasatta farklı bir ses vermek, kalabalıkların hoşuna giden değil; hakikatin peşinden giden bir dil kurmak cesaret ister. Büyükbaş’ın şiirinde karşılaştığımız aykırı imgeler ve alışılmadık bağdaştırmalar, onun Türkçeye açtığı yeni imkân alanlarının göstergesidir. Bu özgün söz dünyası, taklit edilemeyecek bir şiir yapısının erken dönemlerde teşekkül ettiğini düşündürür.

“Şairleri haykırmayan bir millet, sevenleri toprak olmuş öksüz bir çocuk gibidir.” diyen Mehmet Emin Yurdakul’un işaret ettiği haykırış, bugün yer yer yerini temkinli suskunluklara bırakmış olabilir. Fakat Büyükbaş, sanat yolculuğu boyunca “olmazsa olmazlarını” değiştirmemiş; şiirinde ve düzyazısında dik duruşunu muhafaza etmiştir. Onun eserlerinde görülen tavır, sadece estetik bir tercih değil, aynı zamanda hayata karşı bir duruştur.

Eser yazarın aynasıdır. Sadece gözlemlerle yetinildiğinde metnin ruhu eksik okunur. Büyükbaş’ın metinlerinde ise şahsiyet ile metin arasındaki bağ açıkça hissedilir. Onu belirli bir zümrenin yazarı olarak sınırlamak, sanatın doğasına aykırıdır. Çünkü sanatçı, dönemsel olarak belli çevrelere hitap etse de, nihai hedefi kalıcı olanı yakalamaktır.

Deneme ve şiirle başladığı yolculuğunu hikâye, roman ve tiyatroyla zenginleştiren Büyükbaş’ın 2004 yılında yayımlanan “Ölmez Atatürk” adlı oyunu, tiyatroya verdiği önemin somut bir göstergesidir. Tiyatroyu sadece bir tür olarak değil, hayata müdahale aracı olarak görmesi dikkat çekicidir. Oyun yazarlığının Türkiye’de ihmal edildiğini düşünmesi ve tiyatronun disiplinine yaptığı vurgu, sanat anlayışının ciddiyetini ortaya koyar.

Gazetecilik yönü de ihmal edilemez. Yazdığı gazetelerde gündelik hayata müdahil oluşu, sanatçının toplumsal sorumluluğunu üstlendiğini gösterir. Hiciv ise onun kaleminde sadece bir eleştiri aracı değil, bedeli olan bir yalnızlık biçimidir. Çünkü hiciv, alkıştan çok kırgınlık üretir; fakat hakikatin kapısını da çoğu zaman o aralar.

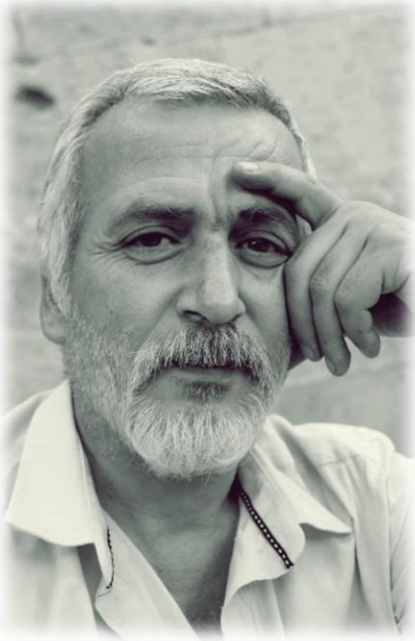

Kişisel dostlukların ötesinde, bir sanatçıyı anlamanın yolu eserleriyle hemhâl olmaktan geçer. Büyükbaş’ın doğruları yüz yüze söyleyebilme cesareti, onu sadece “aykırı” değil; aynı zamanda samimi kılar.

İnanıyorum ki, Adnan Büyükbaş’ın edebî yürüyüşü daha nice eserle devam edecek ve bizler bir gün geriye dönüp baktığımızda, “Kayseri’nin aykırı kalemi”nin Türk edebiyatındaki yerini daha berrak bir şekilde göreceğiz. Çünkü bazı kalemler, buldukları şehrin sınırlarını aşarak bir edebiyat iklimine dönüştür.

KAYSERİ’NİN GÖNÜL DEVLERİNDEN BİR ÇINAR DÜŞTÜ: ADNAN BÜYÜKBAŞ Şerafettin YILMAZ

Kayseri kültürü bir hafızasını, bir öğretmenini ve bir “ateş ustası” sanatçısını kaybetti. Adnan Büyükbaş, Türk İslam ülküsünün yılmaz neferi, Türk milliyetçiliğinin savaşçı kalemlerinden biriydi. Bunun için gençlik yıllarından başlayarak öğretmenlik mesleğini döneminde verdiği gerçekçi mücadelenin Ülkü ocaklarının her kademesinde görev yapmış bir yiğitti. Verdiği eserleriyle ülkücü hareketin gönül efsanesiydi. Kitaplarından en dikkat çekici olan “Ülkü ve Ülkücülük Şuuru” hayatının rotasını çizen bir ömür. Öğretmenlik kürsüsünde binlerce gencin zihnine vatan sevdasını aşıl原因an Adnan Hoca Türkiye Yazarlar Birliği Kayseri şubesinde aktif rol aldı. Ülkücü hareketin ebedi gönül erleri arasında yer aldı. Ardında silinmez izler bırakarak ebediyete intikal etti.

Adnan Hoca sadece okul hayatında değil, emekli olduktan sonra çekildiği Kayseri Kalesi Sanatçılar Sokağı’ndaki o mütevazı atölyesinde öğretmeye devam etti. Kayseri’nin yaşayan hafızası ve inandığı, mücadelesini verdiği davanın samimi temsilcilerindendi. Kayseri Kalesi Sanatçılar Sokağı’nda var olan mütevazı yerinde onunla baş başa oturup sohbet ederken demli bir çay eşliğinde “Nerede o eski günler” serzenişi değil, “o güzel günlerin ruhunu nasıl yaşatırız” gayretini hissederdik. Onun edebiyatı, yüksekte bakan bir sanat anlayışı değil; halkın içinde, halkla birlikte nefes alan bir tevazu üzerine kuruluydu. Şair ve yazarlığının yanı sıra yaptığı resim ve oyma sanatlarla gönüllere hitap ederdi. Onun yazarlık serüveni sadece edebi bir uğraş değil, aynı zamanda inandığı değerleri sistemli bir şekilde anlatma çabasıydı. Adnan Büyükbaş sadece kâğıda dökülen kelimelerin değil, ahşaba nakledilen ateşin ve tuvaldeki renklerin de efendisiydi.

Elindeki yakma aletiyle ahşabı sabırla işlerken, aslında Kayseri’nin ruhunu, tarihini ve nezaketini nakış gibi geleceğe işliyordu. Şiirleri ve tiyatro eserleriyle bu şehrin kültür damarlarını besleyen çok yönlü bir sanatçıydı.

Onun bu dünya görüşü makam ve mevki karşısındaki vakar duruşunu Ozan Arif’in şu dördlüğünde gizliydi:

***“Allah’tır tek hakim be
Kurandır tek hüküm be
Bey kimmiş paşa kim be
Ülkücü derler bize.”***

O; beylere ve paşalara eyvallahı olmayan, sadece Hakk’ın ve hakikatin önünde eğilen derviş gönüllüydü. Kayseri onun o zarif kalemi ve ahşabı yakan ellerini o güzel sohbetlerini, dostluğunu çok özleyecek.

Ruhun şad mekânın cennet olsun.

Çocukluktan gençliğe adım attığım yıllardan itibaren Ülkü Ocakları'nda çok kıymetli kazanımlarım oldu.

Paha biçilmez kazanımlar.

Orada tanıdığım, bize Müslüman Türk'ü anlatan bir abimizi çok sevmiştik, sohbeti çok hoşumuza gitmişti.

İlmi Siyaset isimli kitabını elimize tutuşturduğunda, yazarını bizzat tanıdığımız bir kitaba sahip olmuştuk.

Okuduğumuzda ufkumuz aydınlanmıştı.

Yıllar yılları kovaladı, samimi ve dürüstlüğü şiar edinmiş o abimizle muhabbetimiz hiç bitmedi.

Adnan Büyükbaş hocamız, abimiz şehrimizde “Yürüyen Sanat” olarak bilinen, tanınan bir isimdi artık.

Sahibi ya da ortağı olduğumuz gazetede, televizyonda istediği zaman istediğini yazabileceği köşesi vardı, istediğini konuşulabileceği programı vardı.

Odak noktası edebiyat, kültür ve sanattı zaten.

Çok sayıda makalesi, TV programı, kitabı, şiiri, tablosu, senaryo ve tiyatro oyunu eseri Kayseri edebiyatına miras olarak kaldı.

Adnan abinin de Adnanistan Sanat Evi'nin de kıymetini bilemedik.

Kendisi gibi Kayseri'nin edebiyat üstatlarından Emir Kalkan abimiz vefat ettiği gün, “Abi Emir Kalkan'ı anlatan bir köşe yazısı yazsan yarınki gazetede çıksa” dediğimde kaleme aldığı yazısının girişi şöyleydi:

“Kapımı çalan el
ölümün eli midir ne?
Çekmecemde yarım şiirler
ölüm, deli midir ne?!”
Huzur içinde kal Adnan abi...

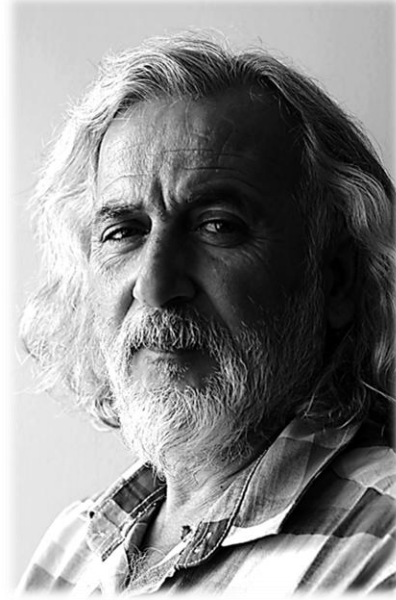
KAYTV ekranlarında yayınlanan, Ali Peker Bey'in sunduğu "Bakkal Camından Renkli Cama" adlı programda konuk iken, Adnan Büyükbaş ağabeyim telefonla programa katılarak aşağıdaki iki dördlüğü şahsıma ithafen okumuş, ben de daha sonra cevaben iki dördlük yazmışım:

OZAN ERBABI'YE

Yüreği yanıkların sesini duyur bana,
Ellerin, mazlumların gürzü olsun Erbabi.
Mısraların can versin, kale gibi sevdana,
Sana kim hırlıyorsa düzü olsun Erbabi.

Malazgirt, Çanakkale, Viyana'da sen varsın,
Dadaloğlu, Köroğlu, hatta Emrah kadersin.
Güzele sevgi, çiçek; zalimlere hep narsın,
Şiirin, imanının tarzı olsun Erbabi.

ADNAN BÜYÜKBAŞ

ÜSTADIMA SAYGILARIMLA

Önümüzde yürüyen ak saçlı yiğitlerin,
Teveccühü, bizlere arzu olur üstadım.
Dışını göstererek hırlaması, itlerin,
Sözümüze güç verir, şarzu olur üstadım.

Biz sizlerden öğrendik şiir denen sanatı,
Yolumuzu ısıttı Emrahların hayatı.
Bildiğimiz hak yolda, bir usta nasihatı,
ERBABI'nin boynunun farzu olur üstadım.

OZAN ERBABI

“Adnan Büyükbaş hakkında yazar mısın?” dedi Nurkal Kumsuz hocam.

İki gündür düşündüm.

Adnan Büyükbaş nasıl yazılır ki?

Şair, yazar, edebiyat öğretmeni Adnan hocayı yazsam. **“Şöyle şairdi, böyle yazardı”** diye bahsetsem sıradan bir şey olur.

Adnan hocanın gönül iklimini ve iç dünyasındaki güzelliği yazayım desem onu da ben beceremem, hakkıyla yazamam eksik kalır.

Halk içerisinde dolaşan, Öğretmenlik yapan, şiir yazar, roman yazar, tiyatro oyunu yazar, resim çizen birisiydi, öyle görünürdü Adnan Hoca ama o aslında **“Hiç kimse”** idi.

Hiçliği severdi.

Hiç olduğunu hissetmek huzur verirdi ona.

Hiçlik makamını arzulardı.

Belki de **“Hiç kimse”** tiyatro oyununu kendisini anlatmak için yazmıştı kim bilir.

Delileri severdi Adnan Hoca. Gönlündeki delilik tarifine benimde biraz uyduğumu düşünüyor olmalıydı ki beni de öyle severdi. Allah var ben de onun deli tarafını çok severdim.

Karşılaştığımızda delinin deliye sarıldığı samimiyetle sınıksız sarılırdık birbirimize. **“Bu bir deli saçması”** şiirini en çok bana okumaktan hoşlanırdı zannediyorum.

Onu anladığımı hissederek yapardı bunu.

Deli gönül ikliminde şehrin yoksul sokaklarında yalınayak dolaşan çocukların halini yaşardı. Bazen bir araya gelince beraber yaşardık.

Milliyetçi birisiydi Adnan Büyükbaş. Ama hamaset milliyetçisi değildi.

Bilge Kağanın;

***“Aç buldum doyurdum.
Açık buldum giydirdim.
Yemedim yedirdim.
Giymedim giydirdim.”***

Ve “Türk yurdunda yoksulluk o kadar azalsın ki, fakirlik suç sayılsın” felsefesi onun da ana ilkesiydi. Toplumdan umduğu, beklediği, olmasını istediği milli, manevi ve ahlaki değerler vardı. Toplumda top yekün bu değerleri göremedikçe üzüldü. Bir aradaysak beraber üzüldük. Bir zaman sonra toplumdaki umudunu kesmiş olmalı, toplumdaki beklentilerini ve bakış açısını değiştirmiş olmalı ki, şu mısralar dökülmüştü dilinden.

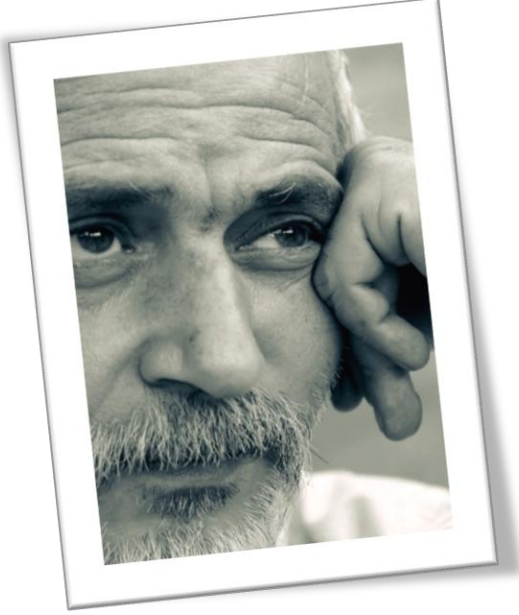
***“Toplu halde topunu
Topunu toplu halde
Bir ipe boncuk dizer gibi dizdiğim
Ve ipini kopardığım tespîh gibi
Darmadağın ettiğim bu toplum
Derin/iz’imi anlamıyor diye
Üzülüyorum gayri.”***

Oturduğumuzda milletin halini, milletin dertlerini konuşurduk.

Milletimizin milli, manevi, ahlaki değerler açısından yozlaştığına üzüldük, her şeyin sil baştan gözden geçirilmesi gerektiği kanaatine varırdık. O duygularla şöyle derdi mısralarda hiç kimse Adnan hocam;

*"Etliye sütlüye karışmayan sarıklılarla dolu camiler. Cuma vaazları Cin Ali kokuyor... Piyasa kalles kaynıyor. Biraz da öldürülmüş dostluklar siirsek kazanın altına...
Matbu hutbeleri esneyerek dinlemek caiz mi hocam, Fatih'dan sonra âmin demek namazı bozar mı?
Camiler, mutlu köleler dağıtıyor; yatıp kalkmayı yeterli saydırarak...
Şehir toplu mezarlığa benziyor. Bir ateş yağsa ne güzel olurdu. Arınurdu pislik bulaşmış kimliklerimiz.
Biliyor musun amca, benim kimsem olmadı!
Bana hiç kimse der misin?"*

Hayat şartları öyle gerektirmiş son yıllarda sık görüşemez olmuştuk ama görüştüğümüzde de görüşemediğimiz günlerin acısını çıkartıyorduk.

En son ebediyete geçmeden bir hafta önce görüşmüştük. Tesadüfen gibi görünse de aslında bir veda ziyaretimiş bir hafta sonra anladık.

Mümtaz Beğen'in iş yerine gitmiştim. Biraz sonra Necmi Koçak abim ve Faruk Saray dostumuz geldi. Hoş beş derken Mahir Şahin hocam geldi. Hoş bir sohbet başladı. Mümtaz bey Adnan hocanın bir kitap getireceğini söylediğini ama henüz getirmediğini söylemişti. On dakika sonra da koltuğunda kitapla Adnan hocam girdi içeriye. Hepimiz mutlu olduk. O müşfik, sevecen samimi ses tonuyla **"Şeyhiim"** dedi ve deli sarılması sarıldık.

Geçtiğimiz yıllarda nörolojik ve kalp damar sıkıntıları yaşamıştı onu bildiğim için **"İyi gördüm Hocam. Çok sevindim. İyisin"** dedim. **"İyiyim, iyiyim de bazen nefesim daralıyor"** dedi.

Sigaraya bulduk. Halen zevkle ve iştahla sigarasını içiyordu. Bir de hocam şu ahşap resim yakma işi de ciğerlerini rahatsız ediyor olabilir dedik. **"Öyle gibi, ama boş veer sonuçta öleceğiz işte"** dedi.

Öleceğiz de önceden hiç ölmediğimizden nasıl ölüneceğini bilmiyoruz ölmekten korkuyoruz dedim. Güldü. **"Ben korkmuyorum"** dedi.

Ölümden sonra neler olduğu hakkında bir şeyler bilsek ben de korkmayacağım dedim. O da aslında bu konuların konuşulmasını istiyormuş onu da bir hafta sonra ölüm haberini alınca anladık.

Ölümden sonrası için bizim dinimiz ne diyor, başka dinler ne diyor, bütün arkadaşların katılımıyla uzun ve huzurlu bir sohbet yaptık. Adnan Hocanın huyunu bilirim, kabına sığmaz, bulunduğu yerde umduğu sohbet yoksa hemen afakanlar basar müsaade ister giderdi.

O gün öyle yapmadı. Bir saat ölümden sonrasını konuştuk usanmadı. Ve kalkıp giderken yine o sevgi dolu bakışlarıyla mutlu bir şekilde dedi ki; **"Güzel bir sohbet oldu. Huzur buldum. Mutlu oldum."**

O huzurlu ve mutlu yüzüyle uğurladık Adnan Büyükbaşı. İyi oldu. Hep huzurlu ve mutlu olarak hatırlayacağız.

Rabbim sana ölümden sonra güzellikler bağışlasın Adnan Hocam. Huzur içerisinde ol.

Adnan ile fikir ve düşünce dünyamızda pek çok ortak noktamız vardı. Onun onurlu bir yazar, güçlü bir kalem olduğunu tüm Kayseri toplumu kabul etmiş olsa da, hak ettiği teveccühü gördüğünü söylemek zor. Adnan, hayattayken bu şehirden karşılığını beklemeyi bırakmış, beklenti duygularını çoktan rafa kaldırmıştı.

Sanat Sokağı'nda ve Erciyes Sanat Derneği'nde birlikte nice şeyler paylaştık. Sanata ve sanatçıya verilen sözlerin, vaatlerin çoğu zaman lafta kaldığını gördük. Keşke şimdi onun ismini yaşatacak güzel bir hareket yapılsa... Böylece ruhunu incitmemiş oluruz.

Adnan'ın, çok sevdiği rahmetli Emir Kalkan abinin sık sık mezarını ziyaret ettiğini biliyorum. Bu sebeple öte dünyada da beraberliklerine inanarak hayalimi resmettim.

Anılarına saygıyla... Ruhları şad olsun.

ÇİZGİLERDE KALAN SES

Adnan BÜYÜKBAŞ

YANIK AHŞAPTA YAŞAYAN RUH

Adnan BÜYÜKBAŞ

**Bendeniz Şair ve yazarım.
Şiirler, hikayeler, oyunlar ve
romanlar yazmak yerine resim
(ahşap daglama ve
alüminyum/bakır rolyef) yaparak
Pekçok şiiri kalbimde öldürüyor,
nice hikayeyi beynimin
kivrimlerinde katlediyorum**

